

JAARVERSLAG

7 9 8 9

**MAATSCHAPPIJ
VOOR HET
INTERCOMMUNAAL VERVOER
TE ANTWERPEN**

**JAARVERSLAG
1989**

Verslag van de
Raad van Bestuur
aan de
Algemene Vergadering
van de
Aandeelhouders
op
28 mei 1990

Mevrouwen,
Mijne Heren,

Wij hebben de eer U, ingevolge de bepalingen van artikel 34 der statuten, ons verslag over de werkzaamheden tijdens het jaar 1989, alsmede de jaarrekening betreffende het op 31 december afgesloten boekjaar, ter goedkeuring voor te leggen.

**SAMENSTELLING
VAN DE
RAAD VAN BESTUUR
HET DIRECTIECOMITE
EN HET COLLEGE
VAN COMMISSARISSEN
OP
31 DECEMBER 1989**

RAAD VAN BESTUUR

HH. M. WELLENS	<i>Voorzitter</i>
E. BEYSEN	<i>Vice-Voorzitter</i>
A. BLONDE	<i>Bestuurder-Directeur-Generaal</i>
J. DE REY	
E. MANNAERT	
E. TAVERNIERS	
J. WIJNINCKX	<i>Bestuurders, vertegenwoordigers van het Vlaamse Gewest</i>
P. VAN DEN BROEK	<i>Bestuurder, vertegenwoordiger van de Provincie Antwerpen</i>
P. VAN HEYST	
W. DYCK	<i>Bestuurders, vertegenwoordigers van de Stad Antwerpen en de Gemeente Mortsel</i>
M. SCHOETERS	
L. VANHORENBEECK	<i>Bestuurders, vertegenwoordigers van het personeel</i>
J. PEUMANS	<i>Regeringscommissaris van de Vlaamse Executieve</i>
P. BAUSMANS	<i>Afgevaardigde van de Minister van Begroting</i>

DIRECTIECOMITE

HH. M. WELLENS
E. BEYSEN
A. BLONDE
J. DE REY
J. WIJNINCKX

Voorzitter
Vice-Voorzitter
Bestuurder-Directeur-Generaal

M. SCHOETERS
L. VANHORENBEECK

*Bestuurders, vertegenwoordigers
van het Vlaamse Gewest*

J. PEUMANS
P. BAUSMANS

Bestuurders, vertegenwoordigers van het personeel

*Regeringscommissaris van de Vlaamse Executieve
Afgevaardigde van de Minister van Begroting*

**COLLEGE VAN
COMMISSARISEN**

HH. C. PUTSEYS
G. FREDERIX
L. VAN GEEL

BEDRIJFSREVISOR

H. B. CALLENS

Raad van Bestuur Directiecomité Bestuurder-Directeur-Generaal College van Commissarissen Bedrijfsrevisor

1. RAAD VAN BESTUUR

De samenstelling van de raad van bestuur onderging in 1989 volgende wijzigingen.

Bij besluit van de Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer van 22 september 1989 werden met ingang van 1 juli 1989 de heren W. DYCK en P. VAN HEYST benoemd tot bestuurders, vertegenwoordigers van de stad Antwerpen en de gemeente Mortsel in vervanging van de heren B. GIJS en G. NEEL, wiens mandaat zij voltooiën.

Op 31 december 1989 kwam een einde aan het mandaat van de heer A. BLONDE, die als bestuurder-directeur-generaal zitting had in de raad en die de pensioenleeftijd bereikte.

De heer A. BLONDE, die sedert 15 september 1978 de functie van bestuurder (voorheen beheerder)-directeur-generaal uitoefende, zal de geschiedenis van MIVA ingaan als de "vader" van de ondergrondse schildmethode waardoor de premetro voor de omwonenden als een aanvaardbaar gegeven werd beschouwd, na de zeer betwiste bovengrondse eerste fase van de werken voor het vak Centraal Station - Groenplaats. Onder zijn leiding werd de uitbouw van het premetronet verdergezet waarbij de verbinding met Linkeroever onder de Schelde als een belangrijke mijlpaal kan worden aangeduid.

De raad vergaderde overeenkomstig de statutaire bepalingen 6 maal in 1989.

Uiteraard werd de evolutie van het dossier regionalisatie van het stads- en streekvervoer van nabij gevolgd. Zo werden de heer Voorzitter M. WELLENS en de heer Vice-Voorzitter E. BEYSEN belast met de voorbereidende werkzaamheden die moeten leiden tot de liquidatie van de maatschappij. Een voorstel van planning werd overgemaakt aan de heer Gemeenschapsminister en de nodige stappen werden gezet om tot de schatting van het onroerend bezit van M.I.V.A. te kunnen overgaan.

Met aandacht werd de investeringsbegroting opgevolgd waarbij gevolg werd gegeven aan de ministeriële bezorgdheid om een grotere prioriteit te geven aan de ontwikkeling van het bovengronds verkeer.

Op exploitatievlak werd, in het kader van de verdere informatisering, een nieuw computersysteem in dienst genomen.

Tevens werd de studie aangevat van het dossier sneltramlijn Linkeroever - Mortsel met het oog op de voor 1990 geplande openstelling van de Linkeroeververbinding.

2. DIRECTIECOMITE

Gedurende het jaar 1989 werkte het directiecomité in een ongewijzigde samenstelling. Wel dient genoteerd dat ook in dit comité de heer A. BLONDE per 31 december 1989 afscheid nam.

Het comité vergaderde 8 maal in 1989 deels voorafgaand aan een zitting van

de raad van bestuur.

Er diende bijzondere aandacht gegeven aan de sociale onrust bij het personeel van de technische diensten, die naar het einde van het jaar toe voor heel wat hinder bij de exploitatie zorgde.

3. BESTUURDER-DIRECTEUR-GENERAAL

Zoals vermeld onder punt 1 beëindigde de heer A. BLONDE zijn loopbaan als bestuurder-directeur-generaal op 31 december 1989.

De heer Gemeenschapsminister besliste in de belangrijke overgangperiode naar de nieuwe Vlaamse Vervoermaatschappij de heer G. VANDENBRIL aan te stellen als waarnemend directeur-generaal voor een periode ingaande op 1 januari 1990 om te eindigen op 30 juni 1990.

4. COLLEGE VAN COMMISSARISSEN

De Algemene Vergadering van 26 mei 1989 hernieuwde, in afwachting dat de toezichtsorganen in het kader van de regionalisering definitief vervangen of aangepast zullen worden, de mandaten van de heren C. PUTSEYS en G. FREDERIX, op voordracht van de Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, en benoemde de heer L. VAN GEEL, op voordracht van de deelhebbende besturen, als Commissaris voor een ambtsperiode van maximaal één jaar, uiterlijk eindigend op datum van de Algemene Vergadering 1990.

Het college nam zijn taak met grote nauwgezetheid waar en keurde de jaarrekening goed.

5. REGERINGSCOMMISSARIS

OPDRACHTGELASTIGDE VAN DE REGERING

AFGEVAARDIGDE VAN DE MINISTER VAN BEGROTING

De heer Gemeenschapsminister besliste met ingang van 30 november 1989 de heer J. PEUMANS aan te stellen als regeringscommissaris van de Vlaamse Executieve in opvolging van de heer M. MAGDALEIJNS, die sedert 1972 de functie van regeringscommissaris op voortreffelijke wijze waarnam. In hem verliest M.I.V.A. een rechtstreekse pleitbezorger bij de hogere overheid, maar zijn taak zal ongetwijfeld met enthousiasme worden overgenomen door de nieuwe titularis.

De heer M. MAGDALEIJNS wordt in het bijzonder bedankt voor zijn jarenlange toewijding.

Door de benoeming van de regeringscommissaris kwam een einde aan de tijdelijke aanstelling van de heer S. 's HEEREN die sedert 1 februari 1989 optrad als waarnemer van de Vlaamse Executieve in de bestuursorganen van M.I.V.A.

Bij Ministerieel Besluit van 3 oktober 1989 werd met ingang van 1 oktober 1989 een einde gesteld aan de functie van Opdrachtgelastigde van de Regering. Hierdoor beëindigde de heer P. CATTRYSSSE zijn opdracht, met dank van M.I.V.A. voor zijn medewerking.

De heer P. BAUSMANS zette zijn taak als Afgevaardigde van de Minister van Begroting met kennis verder.

6. BEDRIJFSREVISOR

In 1989 liep de opdracht van de heer B. CALLENS verder. De Ondernemingsraad bekwam tot zijn voldoening de gewenste toelichting en de jaarrekening werd gecertificeerd.

Algemene beschouwingen

Het boekjaar vormde het begin van een nieuwe periode van het openbaar vervoer : als gevolg van de wet van 8 augustus 1988 tot hervorming der instellingen behoort het gemeenschappelijk stads- en streekvervoer vanaf 1 januari 1989 tot de bevoegdheid van de Gewesten.

De wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en Gewesten stelde dat de roerende en onroerende goederen van de Staat ressorterend onder de bevoegdheid van de Gewesten, zonder vergoeding werden overgedragen aan de Gewesten.

Een Koninklijk Besluit van 5 oktober 1989 regelde deze aangelegenheid door o.m. de aandelen van M.I.V.A., eigendom van de Staat, over te dragen naar het Vlaamse Gewest, en dit vanaf 1 januari 1989.

Inmiddels kondigde de Vlaamse Executieve in haar regeringsprogramma van 2 februari 1989 aan dat de inrichting van het stads- en streekvervoer zal worden toevertrouwd aan één Vlaams openbaar vervoerbedrijf met enerzijds een geïntegreerd beheerde koepelorganisatie en anderzijds regionale vervoersentiteiten met autonomie op het vlak van de exploitatie.

Ter voorbereiding van de oprichting van de nieuwe maatschappij, voorlopig als Vlaamse Vervoermaatschappij (V.V.M.) aangeduid, werden op initiatief van de heer Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer Johan SAUWENS, op 1 maart 1989 een stuurgroep en vier werkgroepen opgericht.

De stuurgroep, onder voorzitterschap van de heer Minister, samen met leden van zijn kabinet en de directeurs-generaal van de betrokken maatschappijen N.M.V.B., M.I.V.G. en M.I.V.A., heeft een coördinerende taak, terwijl de werkgroepen, waarin ook de maatschappijen vertegenwoordigd zijn, de volgende deelaspecten van de nieuwe maatschappij onderzoeken : tarieven, exploitatie, statuten en financiën.

De talrijke besprekingen in de stuurgroep, de werkgroepen en subwerkgroepen hebben in 1989 nog niet geleid tot de realisatie van de nieuwe maatschappij.

De problemen zijn meer ingewikkeld dan aanvankelijk verwacht. Bovendien leidt de huidige budgettaire gespannen toestand bij elke maatschappij tot een voorzichtige wijze van benadering.

Hoewel de klemtoon van de reorganisatie ligt op een betere dienstverlening voor het publiek, blijft het besparingsmotief toch de doorslag vormen, ondermeer door afschaffing van parallellisme tussen stads- en streekvervoer.

Nu roept dit toch enige bedenkingen op : de huidige capaciteit van het stadsvervoer is veel te klein om reizigers van het streekvervoer over te nemen tijdens de spitsuren, en omgekeerd. Bovendien moeten de streekbussen op de spitsuren tot in de stadskern rijden vermits daar de hoogste concentratie van bestemmingen ligt. Het is ondenkbaar dat men alle reizigers zou doen overstappen 's morgens tijdens het spitsuur.

Anders gesteld : besparing door afschaffing van parallelisme is maar mogelijk tijdens de daluren. Dan kan men de vrij gekomen wagenkilometers gebruiken voor bijkomende of nieuwe bedieningen zoals bv. tangentiële verbindingen tussen gemeenten in de periferie. De omvangrijke studie door Dimarso - Sema Group kan hiervoor leidraden verschaffen.

De doorstroming biedt, naast de meer aantrekkelijke dienst voor het publiek, interessante mogelijkheden om de uitbatingskosten te beperken. Dit vergt maatregelen te treffen door de stedelijke overheid en andere wegbeheerders. Onderzoek op tramlijn 7 heeft aangetoond dat de wagens per rit heen en terug gemiddeld 14 min 26 sec stilstaan voor rood licht, dit is bijna 22 % van de voorziene ritduur 66 min, waarbij nog de verliestijden als gevolg van de verkeersdrukten dienen gevoegd. Het wegwerken van deze vertragingen levert dus grote besparingen in uitbatingskosten op. In voorkomend geval kan dit ruimte scheppen om het aanbod voor het reizend publiek te verbeteren.

Besparingen alleen kunnen niet alle financiële problemen oplossen. Het huidige tariefstelsel is oorzaak van te geringe inkomsten. De gemiddelde ontvangst per reiziger bereikt niet eens de helft van de prijs van een ticket. Anderzijds moet het tarief in de ogen van de potentiële reizigers ééenvoudig en goedkoop zijn. Er is dus nood aan een systeem dat billijk is voor reiziger en maatschappij.

Deze korte beschouwingen tonen aan dat de stichting van een nieuwe maatschappij nog veel voorbereiding zal vergen.

1. AANTALLEN

In het afgelopen decennium daalde het personeelsaantal met meer dan een kwart. Reorganisaties, nieuwe technieken en nieuw rollend materieel kunnen aanleiding geven tot een daling of kunnen de weerslag ervan in mindere of meerdere mate opvangen. Bij de lijndiensten, waar steeds een agent per rijtuig aanwezig moet zijn, kan men niet anders dan, bij gelijkblijvende uitbatingsomstandigheden, het aanbod beperken.

De daling bedraagt dit jaar 2,05%; dit is minder dan de trend. Tijdens het boekjaar verlieten 73 personeelsleden de maatschappij, 6 gingen op rust en 12 met brugpensioen; daarbij moest de maatschappij het overlijden van 1 medewerker betreuren. Daarentegen werden 66 personeelsleden aangeworven en traden 2 stagiairs na het beëindigen van hun stage, definitief in dienst. Thans zijn 33 weddetrekkenden en 6 loontrekkenden op vrijwillige basis tewerkgesteld in een regime van deeltijdse arbeid : dit effectief is opgenomen in de aantallen van de diverse diensten. Tenslotte werken 5 stagiairs ingevolge het K.B. nr. 230 van 21.12.1983 bij de maatschappij.

De volgende tabel geeft de evolutie, telkens op 31 december. De rubriek "personeel op maandwedde" omvat tevens de 47 personeelsleden van de Bijzondere Studiedienst Premetro. Hiervan zijn, ingevolge opdracht van het Gemeenschapsministerie van Openbare Werken en Verkeer, 5 personen gedetacheerd naar en 7 ter beschikking gesteld van andere diensten in het departement.

EVOLUTIE VAN HET PERSONEEL

	1979	1985	1986	1987	1988	1989	± t.o.v. 31.12.1988		1989 t.o.v. 1979
Verkeersdienst	831	646	624	605	608	600	- 8	- 1,32%	- 27,80%
Centrale Werkplaats	140	110	102	102	99	92	- 7	- 7,07%	- 34,29%
Loodsen	86	72	67	66	66	62	- 4	- 6,06%	- 27,91%
Garage Autobussen	81	65	58	54	53	51	- 2	- 3,77%	- 37,04%
Bovenleiding									
Elektrische Diensten	49	36	34	33	33	34	+ 1	+ 3,03%	- 30,61%
Dienstvoertuigen									
Spoor & Wegenis									
Gebouwen	94	67	62	57	56	56	--	--	- 40,43%
Sociale Diensten	--	17	15	14	16	16	--	--	--
Personeel op maandwedde	261	248	248	245	241	237	- 4	- 1,66%	- 9,20%
TOTAAL	1.542	1.261	1.210	1.176	1.172	1.148	- 24	- 2,05%	- 25,55%
Stagiairs	--	13	13	35	9	5			

Daarnaast telde de maatschappij 526 personeelsleden op rust, 134 met brugpensioenen, en 540 pensioengerechtigde weduwen.

2. AFWEZIGHEDEN

Hoewel de afwezigheid wegens ziekte licht toenam, blijft de toestand nog zeer gunstig beneden 4%.

De volgende tabel geeft de evolutie: hierin zijn de langdurige zieken (meer dan een jaar) en afwezigheden om andere redenen (o.a. verlof zonder wedde) niet opgenomen.

	1979	1985	1986	1987	1988	1989
Afwezigheid wegens ziekte	5,10	3,63	3,44	2,93	3,39	3,72
Afwezigheid wegens arbeidsongeval	0,48	0,42	0,29	0,32	0,29	0,26
TOTAAL	5,58	4,05	3,73	3,25	3,68	3,98

3. UITGAVEN BETREFFENDE HET PERSONEEL IN 1989

Vanaf 1 januari werd de sociale programmatie toegepast voor loon- en weddetrekkenden. Op 1 juli werden loon- en weddeschalen verhoogd met 2% ingevolge het overschrijden van de spilindex.

1. SOCIALE PROGRAMMATIE 1989 VOOR ARBEIDERS

1. C.A.O. VAN 16 DECEMBER 1988

1. Verhoging van de koopkracht: met ingang van 1.1.1989 wordt het uurloon verhoogd met 3 fr. met ingang van 1.9.1989 worden de lonen verhoogd met 2%.
2. Aan de actieve personeelsleden worden maaltijdcheques ter waarde van 76 fr. per werkdag toegekend, exclusief de bijdrage van het personeelslid.

De toekenning van deze maaltijdcheques is onderworpen aan de voorwaarden bepaald in artikel 19bis § 2 van het K.B. van 28 november 1969, gewijzigd door het K.B. van 11 december 1987.

3. De term "S" in de formule van het aanvullend pensioen en de sociale toelagen, zoals vermeld in vorige collectieve arbeidsovereenkomsten, wordt gewijzigd. Het bedrag ervan wordt vastgesteld op 12.649 fr. voor 1989.
4. De berekening van de toelagen aan geprepensioneerde personeelsleden (C.A.O. nr. 17) vanaf 1.1.1989, wordt gebaseerd op het referteloon verhoogd met 12.240 fr.
5. Onder voorbehoud van goedkeuring van de rekeningen van de v.z.w. "Nationaal Gemeenschappelijk Sociaal Fonds voor het personeel van de M.I.V. en de N.M.V.B.", en in toepassing van artikel 3 van de C.A.O. van 2 april 1981, wordt de dotatie per personeelslid in 1989 gebracht op:
 - 76 fr. per dag van arbeidsongeschiktheid en op
 - 26 fr. per dag in de andere gevallen van niet gepresteerde dagen.

6. Om rekening te houden met de evolutie van de prijzenindex in de loop van 1988, worden de toelagen van het kledingsfonds verhoogd met 2% voor 1989.
7. De individuele dotatie aan het syndicaal fonds wordt verhoogd met 2%, ten einde rekening te houden met de baremaverhogingen in 1988.
8. De kostprijs voor de vervanging van het bewijs van beroepsbekwaamheid door het rijbewijs D voortvloeiend uit de nieuwe reglementering, zal door de Maatschappijen ten laste worden genomen.
9. De laatste trap in het barema die niet was toegepast voor gepensioneerde personeelsleden vóór 1.1.1978 (cfr. C.A.O. 1978 punt 1) zal hen voortaan worden toegekend.
10. De overeenkomst met betrekking tot de warmte-uren zal worden toegepast voor de dagen van 11 en 12 augustus 1988.

De overeenkomende tekst in de C.A.O. van 1983 dient als volgt gewijzigd: "De normale uurregeling zal opnieuw van kracht worden wanneer de temperatuur gedurende twee opeenvolgende dagen lager blijft of gelijk is aan 27 graden".

11. De vrijkaarten waarvan momenteel de echtgenoten en gelijkgestelden, alsook de kinderen van de personeelsleden en de gepensioneerden van de M.I.V.'s genieten, zullen voortaan ook geldig zijn in één provincie naar keuze op het N.M.V.B.-net.

Deze bepaling vernietigt deze voorzien in het punt 7 van de C.A.O. van 1987.

12. In het kader van de regionalisatie van het openbaar vervoer zal de werkgeversafvaardiging de bepalingen voortvloeiend uit de C.A.O.'s en die het "statuut" van het personeel van de M.I.V.'s bepalen, naleven en de tewerkstelling van het personeel in dienst verdedigen.

13. Personeelsleden die avondleergangen volgen kunnen maximaal 4 dagen compensatieverlof krijgen per jaar voor zover voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- de gevolgde cursussen moeten betrekking hebben op hun werk in de Maatschappij
- zij moeten verlofdagen gebruikt hebben bij de voorbereiding der examens
- zij moeten geslaagd zijn in hun eindejaarsexamens.

De toegelaten soorten opleidingen zullen binnen een werkgroep worden vastgelegd.

14. Een werkgroep zal de problemen met betrekking tot de personeelsleden van de technische diensten bestuderen en zijn besluiten neerleggen vóór 31 maart 1989.

2. C.A.O. VAN 10 MAART 1989

Hiermede wordt de C.A.O. van 1.7.1983, die bepaalde dat de leeftijd van het bruggpensioen voor de personeelsleden 55 jaar wordt, een tweede keer verlengd tot 31 december 1990.

3. C.A.O. VAN 29 MAART 1989

Het punt 11 van de C.A.O. van 16 december 1988 wordt als volgt gewijzigd:

11. De vrijverkeerkaarten waarvan momenteel de echtgenoten en gelijkgestelden, alsook de kinderen van de personeelsleden en de gepensioneerden van de M.I.V.'s genieten, zullen voortaan ook geldig zijn in één provincie naar keuze op het N.M.V.B.-net.

Deze bepaling vernietigt deze voorzien in het punt 7, alinea 2, van de C.A.O. van 1987.

4. C.A.O. VAN 26 APRIL 1989

Aan punt 13 van de C.A.O. van 16 december 1988 wordt volgende bepaling toegevoegd.

De personeelsleden die avondlessen volgen zullen maximum 4 compensatieverlofdagen per jaar kunnen bekomen, voor zover aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- lessen volgen in verband met hun werk aan de maatschappij;
- verlofdagen besteed hebben aan de voorbereiding van de examens;
- geslaagd zijn voor de eindejaarsexamens.

De toegelaten vormingstypes zijn de volgende:

1. de cursussen gegeven in het kader van het onderwijs voor sociale promotie en georganiseerd, gesubsidieerd of erkend door de Staat;
2. de cursussen van het hoger niet-universitair onderwijs van het korte type en met volledig leerplan die 's avonds of in het weekend worden gegeven in inrichtingen voor hoger onderwijs overeenkomstig artikel 5bis van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs;
3. de cursussen van het hoger niet-universitair onderwijs van het lange type en met volledig leerplan 's avonds of tijdens het weekend gegeven in inrichtingen voor hoger onderwijs, overeenkomstig artikel 5bis van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs;
4. de cursussen van het universitair onderwijs van de eerste en de tweede cyclus die 's avonds of tijdens het weekend worden gegeven in universiteiten of in de met universiteiten gelijkgestelde inrichtingen met het oog op het verkrijgen van een wettelijke of wetenschappelijke titel bedoeld bij de wet van 11 september 1933 op de bescherming van de titels van hoger onderwijs;
5. de cursussen van elke cyclus van aanvullende studies georganiseerd door de universiteiten of door de met universiteiten gelijkgestelde inrichtingen.

2. SOCIALE PROGRAMMATIE 1989 VOOR BEDIENDEN

1. C.A.O. VAN 22 DECEMBER 1988

1. Verhoging van de koopkracht:
met ingang van 1.1.1989 worden de weddeschalen verhoogd met 500 fr.
met ingang van 1.9.1989 worden de weddeschalen verhoogd met 2%.
2. Maaltijdcheques worden toegekend aan:
 - de bedienden in activiteit tot aan de graad van directieklerk en gelijkgestelden voor een waarde van 76 fr. per werkdag, het aandeel van het personeelslid niet inbegrepen.
 - de andere bedienden in activiteit voor een waarde van 26 fr. per werkdag, het aandeel van het personeelslid niet inbegrepen.

De toekenning van deze maaltijdcheques is onderworpen aan de voorwaarden bepaald in artikel 19bis § 2 van het K.B. van 28 november 1969, gewijzigd door het K.B. van 11 december 1987.

3. De term "S" in de formule van het aanvullend pensioen en de sociale toelagen, zoals vermeld in de vorige collectieve arbeidsovereenkomsten wordt gewijzigd. Het bedrag ervan wordt vastgesteld voor 1989 op:

- 12.649 fr. voor de bedienden tot de graad van directieklerk en gelijkgestelden
- 2.000 fr. voor de andere bedienden.

4. De berekening van de toelage aan gepensioneerde bedienden tot aan de graad van directieklerk en geassimileerden (C.A.O. nr. 17) vanaf 1.1.1989, wordt gebaseerd op het referteloon verhoogd met 12.240 fr.

5. Onder voorbehoud van goedkeuring van de rekeningen van de v.z.w. "Nationaal Gemeenschappelijk Sociaal Fonds voor het personeel van de M.I.V. en de N.M.V.B.", en in toepassing van artikel 3 van de C.A.O. van 2 april 1981, wordt de dotatie per dag arbeidsongeschiktheid per personeelslid in 1989 gebracht op:

- 76 fr. voor de bedienden tot de graad van directieklerk en gelijkgestelden
- 26 fr. voor de andere bedienden.

Dit bedrag is vastgesteld op 26 fr. voor alle bedienden voor de andere gevallen van niet-gepresteerde dagen.

De artikels 6 tot en met 12 zijn identisch aan artikel 6, 7, 8, 10, 11, 12 en 13 van de bepalingen voor arbeiders, behalve in artikel 10 de verwijzing naar de C.A.O. van 1987.

13. Een werkgroep zal in 1989 de structuur van de weddeschalen bestuderen.

2. C.A.O. VAN 10 MAART 1989

De bepaling van de C.A.O. van 1 juli 1983, dat de leeftijd van het brugpensioen voor de personeelsleden 55 jaar wordt, blijft van toepassing tot 31 december 1990. De opzeggingstermijn of de door de opzeggingsvergoeding gedekte periode wordt ingekort tot 6 maanden.

Daarmee heft deze overeenkomst de C.A.O. op van 3 november 1988.

Een tweede overeenkomst bepaalt dat de leeftijd wordt teruggebracht op 58 jaar voor de periode gaande van 1 januari 1991 tot 31 december 1993. De opzeggingstermijn of de door de opzeggingsvergoeding gedekte periode blijft 6 maanden.

3. C.A.O. VAN 29 MAART 1989

Hiermee worden aan de C.A.O. van 22 december 1988 volgende artikels toegevoegd, respectievelijk gewijzigd:

14. De baremische toeslag gelijk aan een halve biënnale van B.22, die niet toegekend werd aan de gepensioneerde personeelsleden vóór 1.1.1978 (cfr. C.A.O. 78 punt 1), zal hen toegewezen worden vanaf 1.1.1989.
10. De vrijverkeerkaarten waarvan momenteel de echtgenoten en gelijkgestelden, alsook de kinderen van de personeelsleden en de gepensioneerden van de M.I.V.'s genieten, zullen voortaan ook geldig zijn in één provincie naar keuze op het N.M.V.B.-net.

Deze bepaling vernietigt deze voorzien in het punt 5, alinea 2, van de C.A.O. van 1987.

4. C.A.O. VAN 26 APRIL 1989

Deze C.A.O. vult art. 12 van de C.A.O. van 22 december 1988 aan. De bepalingen zijn dezelfde als voor de arbeiders.

4. DE ONDERNEMINGS- RAAD

Tijdens het boekjaar hield de Ondernemingsraad 9 gewone zittingen. Na de periode van sociale onrust volgde de 10de zitting op 18 januari 1990.

Hoofdthema was steeds de voorgestelde regionalisering van het stads- en streekvervoer: de leden ontvingen elke zitting informatie over de stand van zaken. Daarnaast besprak de raad meerdere problemen bij de lijnuitbating, de nieuwe rijbewijzen, de geplande ombouw van de trams, de bevoegdheid van de controleurs, de problemen voor sommige lijnen bij herprofileringswerken, de vakantie-regeling 1990 en de budgettaire vooruitzichten. Maandelijks kreeg de raad een overzicht van de personeelstoestand: meermaals uitte de raad zijn grote bekommernis over het dalend aantal chauffeurs en de weerslag ervan op de lijndiensten en voor het reizend publiek. Daarnaast ontving de raad regelmatig de gebruikelijke trimestriële gegevens en financiële inlichtingen.

De raad hield 2 buitengewone zittingen. Op 9 januari besprak hij, samen met het comité V.G.V., de toestand van de maatschappij, de vooruitzichten en vanzelfsprekend de geplande regionalisatie. Tevens werd het systeem S.T.A.V. (Sturing Terminus Aankomst- en Vertrektijden) voorgesteld. Op 13 april ontleedde de raad het jaarverslag 1988; daarbij gaf de heer CALLENS, bedrijfsrevisor, toelichting bij de exploitatie- en jaarrekening.

5. COMITE VOOR VEILIGHEID, GEZONDHEID EN VERFRAAIING

In verband met de brandveiligheid in de premetro begon het opleidingsprogramma voor al het personeel dat werkzaam is in de premetro. Deze opleiding gebeurt in samenwerking met het Provinciaal Veiligheidsinstituut en met de Stedelijke Brandweer van Antwerpen. De praktische oefeningen in premetrostations leverden leerrijke ervaringen op voor alle betrokken partijen.

De werking van het comité bleef ongewijzigd: voor meer informatie wordt verwezen naar het jaarverslag van de dienst V.G.V..

6. SOCIALE DIENST

De dienst heeft zijn werking volgens de gewone regels verder gezet. De klemtoon lag meer dan voorheen op het sociale dienstbetoon: nog steeds neemt het belang toe.

Verder zorgde de dienst voor de uitgave van "Trammeland" en voor de uitbating van het vakantiehuis "Superia".

7. ERETEKENS

Naar goede traditie werden de gedecoreerden gevierd op 20 oktober. Volgende arbeidseretekens werden uitgereikt:

- 41 Gouden Palmen van de Kroonorde
- 1 Zilveren Huldepenning
- 26 Gouden medailles van de Kroonorde
- 31 Eretkens van de Arbeid Eerste Klasse
- 23 Eretkens van de Arbeid Tweede Klasse.

1. GEBOUWEN EN HALTE-INSTALLATIES

1. GEBOUWEN

Volgende werken werden uitgevoerd :

1. loods 1 :
 - uit veiligheidsoverwegingen: vervanging van het glas van de derde lichtstraat in het dak door poly-carbonaatplaten;
 - plaatsen van bijkomende afvoerpijpen;
 - behandeling van de metalen platen om oxydatie tegen te gaan en de waterdichtheid te verbeteren;
 - plaatsen van een zuiveringsinstallatie voor afvalwater, om een wettelijk verplichte lozingsvergunning te bekomen;
2. garage :
 - verbouwing van het inkomsas van de refter van de kleine werkplaats;
 - vernieuwing van het dak en de lichtkoepels van het laag gedeelte boven de werkplaatsen;
3. tractiestation 107 - Populierenlaan :
 - vernieuwing van het dak;
4. stapelplaats Draakplaats 6 :
 - vervanging van de brandleiding;
5. hoofdgebouw werkplaatsen Grot Hondstraat 54 :
 - ombouw van de bergplaats op de tussenverdieping tot werkplaats voor de arbeiders van de gebouwenploeg, zodat die nu over meer ruimte beschikt; het vrijgekomen lokaal op het gelijkvloers dient thans als bergplaats.

2. WACHTHUISJES

Er werden 11 wachthuisjes Atribus (Decaux) en 3 wachthuisjes City Advertising geplaatst.

Thans is er op 540 van 1.060 M.I.V.A.-stopplaatsen een beschutting voorzien, hetzij 51 %, nl.:

- 399 wachthuisjes Decaux,
- 121 wachthuisjes City Advertising,
- 6 wachthuisjes diverse types,
- 5 verplaatsbare wachthuisjes, welke bestendig op het net verspreid staan,
- 9 halten in de premetrostations.

3. HALTE-INSTALLATIES

Naar aanleiding van de werken in de Grotsteenweg moest 1 verhoogd perron afgebroken worden, maar er werden 4 nieuwe perrons gebouwd. Dit brengt het totaal op 91 verhoogde opstapplaatsen, of 100 inclusief de metrohalteplaatsen; dit is 34 % van de 291 stopplaatsen van het tramlijnnet.

Op 6 plaatsen werd het voetpad verbreed om er een wachthuisje te kunnen oprichten. Het aantal verbrede opstapplaatsen belooft nu 27.

2. SPOOR EN WEGENIS

1. VERNIEUWINGSWERKEN

Er werd 7.244 m rail verbruikt voor de vernieuwing van sporen, met als grootste werken:

- lijn 12/24: Frankrijklei - 682 m spoor
- lijn 7/15: Grotesteenweg - 1.290 m spoor (tussen Koninklijkelaan en H. Kuypersstraat)
- lijn 2/15: premetro - 492 m spoor (tussen station Diamant en Plantin)

Tevens werden 5 wissels en 7 puntstukken vernieuwd.

2. ONDERHOUD

Op volgende spoorvakken werd groot onderhoud uitgevoerd:

- lijn 7/8: Lange Gasthuisstraat - 350 m spoor: het wegdek werd aangelegd in betonklinkers;
- lijn 2/15: premetro tussen inrij Belgiëlei/Mercatorstraat en station Diamant: van 270 m spoor werden de beide vignola-rails onderling verwisseld.

Verder heeft een eigen ploeg sporen, opstapplaatsen en eigen baanvakken gereinigd in de periode van het vallen van de bladeren.

3. WERKEN IN OPDRACHT VAN HET GEMEENSCHAPSMINISTERIE VAN OPENBARE WERKEN EN VERKEER

Grotesteenweg Berchem: naar aanleiding van de herprofilering werd op 8 mei begonnen met de aanleg van een eigen baanvak tussen Binnensingel en Boomgaardstraat; lengte ca. 2.000 m enkel spoor. Het nieuwe spoor richting Stad werd reeds op 1 december in dienst gesteld.

Linkeroever Blancefloerlaan: op 24 april begon de aanleg van een dubbel spoor in eigen baanvak, aansluitend op de premetrotunnels onder de Schelde; ca. 2.250 m spoor werd op beton en ca. 1.000 m op dwarsliggers aangelegd.

4. TRAMLIJNEN OP EIGEN BAANVAK

De toestand bleef ongewijzigd: voor de tabel wordt verwezen naar het jaarverslag 1988, blz. 19.

Vanuit oogpunt aanleg ligt 51,1 % van de sporen in eigen baanvak. Dit zegt echter niets over het werkelijke rendement voor de lijndiensten. In de praktijk is de toestand veel ongunstiger dan het percentage zou doen veronderstellen. De eigen baanvakken worden dikwijls onderbroken door kruisingen ofwel is de fysieke scheiding met de rest van het wegdek te gering, zodat de trams nog veel hinder ondervinden van het verkeer. Als typisch voorbeeld geldt tramlijn 3: in feite liggen de sporen vanaf Schijnpoort tot de terminus Merksem 100 % op eigen baanvak. Op de Bredabaan te Merksem moet linksafbuigend autoverkeer zich door witte voorsorteringsspijlen in de spoorzone opstellen en daar een aparte verkeerslichtfase afwachten. Het nut van het eigen baanvak is daardoor herleid tot bijna niets.

3. BOVENLEIDING

1. ALGEMEEN

Voor onderhoud en bij werken voor derden werd 7.861 m rijdraad geplaatst. Verder werd in het premetrovak Opera-Meir ongeveer 1.000 m bovenleiding vervangen door koper-aluminiumprofielen. Tenslotte werden 46 geïsoleerde kunststofpaalarmen geplaatst, in vervanging van ijzeren draagarmen.

Groot onderhoud in eigen beheer:

- lijn 2: vak Kon. Elisabethlaan - Jan Van Rijswijklaan, vak Draaiboom - Lelieplaats;
- lijn 3: vak De l'Arbreiaan - Victor Roosensplein;
- lijn 7: Mechelsesteenweg;
- lijn 10/24: vak Carnotstraat - Turnhoutsebaan;
- lijn 12: vak Bisschoppenhoflaan - Wim Saerensplein.

2. WERKEN IN OPDRACHT VAN HET GEMEENSCHAPSMINISTERIE VAN OPENBARE WERKEN EN VERKEER

Op de werf van het premetrostation Sport werd de bovenleiding aangepast aan de nieuwe wegenis.

Op de Linkeroeververbinding werden de bovenleidingswerken boven- en ondergronds verder gezet.

Tenslotte werd wegens de herprofilingswerken in de Grotesteenweg te Berchem een nieuwe bovenleiding gemonteerd.

3. ELEKTRONISCH GESTUURDE WISSELS

Volgende wissels werden uitgerust met een elektronische sturing:

- Nationale Bank: richting Mortsel/Eksterlaar, oprit keerlus Leopoldplaats,
 - Meirbrug: richting Tolhuis/Groenplaats,
 - Harmonie: richting Mortsel/Hoboken,
 - Fr. Rooseveltplaats: richting Melkmarkt/Hoboken,
 - Zwaantjes: richting Schoonselhof/Lelieplaats
- richting St. - Bernardsesteenweg/De Bruynlaan.

4. ELEKTRICITEIT EN SIGNALISATIE

1. WERKEN IN EIGEN BEHEER

In de autobusgarage werden het elektrisch bord van het behandelgebouw vervangen en nieuwe brandstofpompen geïnstalleerd.

In tractiestation TS 103 werden de H.S. en 600 V-cellen aangepast volgens het Algemeen Reglement Elektrische Installaties; tevens werden 6 feederschakelaars vervangen.

De werktrams 8827 en 8828 werden met een laagspanninginstallatie voor wegsignalisatie uitgerust.

2. S.T.A.V.

Infotram laat toe de lijnuitbating volledig te volgen en passende maatregelen te treffen. Verder geeft het juiste informatie aan het publiek.

Het systeem vergt echter vrij hoge investeringen en daarom zal het geleidelijk samen met de afwerking van de premetro worden uitgebreid.

In afwachting hebben de eigen diensten het systeem Sturing Terminus Aankomst- en Vertrektijden (S.T.A.V.) ontwikkeld. Zoals de benaming het aan-

duidt, krijgt de Controlepost inlichtingen over aankomsten en vertrekken, hetgeen toelaat maatregelen te treffen om de dienstregelmaat te herstellen. Drie belangrijke gegevens worden verzameld.

- 1) aankomst- en vertrektijden :
 - voor lijnen 2 en 15 via infotram,
 - voor lijnen 3 en 12 via microprocessoren geplaatst ook voor beïnvloeding van verkeerslichten,
 - bij de overige eindpunten via microprocessoren ;
- 2) de dienstregeling via informatiedrager ;
- 3) de tijd.

Op een beeldscherm krijgt de verkeersleiding de vergelijkende informatie.

Er zijn twee mogelijkheden :

- 1) lopende informatie : melding van alle onregelmatigheden vanaf 2 minuten op alle lijnen of op één of meerdere lijnen naar keuze ; naargelang de aard van de onregelmatigheid wordt de informatie in 4 verschillende kleuren opgegeven ;
- 2) vroegere informatie van dezelfde dag of tot maximum 7 dagen voordien, kan alleen per lijn opgevraagd worden : het beeldscherm geeft alle aankomsten en vertrekken op, ofwel alleen de onregelmatigheden.

Na het indienststellen werden de mogelijkheden uitgebreid, nl. : afdrukken van gegevens, automatische berekening van gemiddelde waarden per uur met grafische voorstelling op scherm of gedrukt, automatische berekening van de werkelijke ritduur per rijtuig.

Het doorgeven van gegevens gebeurt via kabel. Het aantal detectiepunten kan nog verhogen bv. bij de keerlussen.

Voor de buslijnen zullen voorbereidingen pas in 1991 beginnen gelet op de beperking van de budgetten.

3. WERKEN UITGEVOERD VOOR REKENING VAN HET GEMEENSCHAPSMINISTERIE VAN OPENBARE WERKEN EN VERKEER

In samenwerking met de Verkeerspolitie werd beïnvloeding van de verkeerslichten door de trams voorzien op de kruispunten Lange Leemstraat - Cuperusstraat en Lange Leemstraat - Lamorinièrestraat.

5. DIENSTVOERTUIGEN

Volgende nieuwe dienstvoertuigen werden aangekocht :

- 2 personenwagens Volkswagen Golf Diesel (nrs. 8004 en 8012) in vervanging van 2 Volkswagen Golf Diesel (nrs. 8006 en 8008 - bouwjaar 1982)
- 1 personenwagen Audi 100 CC diesel, geleverd op 20 november (dienstnr. 8011), in vervanging van personenwagen Volvo 240 (dienstnr. 8001 - bouwjaar 1983)
- 1 bestelwagen Mercedes 709 D, geleverd op 17 november en in dienst gesteld op 26 december (8034) ; de wagen heeft een gesloten laadbak en is ingericht als mobiele werkplaats met werkbank en divers gereedschap ; in vervanging van vrachtwagen Bedford (8029, voorheen ladderwagen 8063 - bouwjaar 1968) buiten dienst gesteld op 20 december.

1. FINANCIERING**1. OVERZICHT**

Tijdens het boekjaar beliepen de vastgelegde kredieten 836.496.563 fr.. Als men rekening houdt met de evolutie van de index betekent dit slechts 11,89 % van het budget dat in 1976 werd toegestaan, toen de eerste opdracht met de schildmethode werd toegewezen.

In totaal is thans reeds voor 31.791.378.037 fr. geïnvesteerd.

2. KREDIETEN VASTGELEGD IN 1989

1. Studies	14.636.599 fr.
2. Ruwbouw	446.828.938 fr.
3. Vergoedingen, verwijlntresten	23.134.990 fr.
4. Bouwtechnisch onderhoud	4.135.831 fr.
5. Elektro-mechanische uitrustingen	244.556.064 fr.
6. Verplaatsen van installaties	1.710.029 fr.
7. M.I.V.A.	93.505.008 fr.
8. Verzekeringen	6.630.798 fr.
9. Buiten visum	146.031 fr.
10. Allerlei	1.212.275 fr.
Totaal	836.496.563 fr.

2. STUDIES - OPDRACHTEN**1. RUWBOUW**

De overheid keurde op 5 januari de ontwerp-studies goed voor waterdichtingswerken van buizendaken:

1. koker Opera-Astrid - B.B. 115/2A, door S.W.K.;
2. koker Carnotstraat - B.B. 114/1 en koker Kerkstraat - B.B. 117/3A door Constructor - Girec;
3. koker Van Wesenbekerstraat - B.B. 118/2A door Tractebel.

2. UITRUSTING

Het studiebureau Bevac kreeg op 7 februari de opdracht het ontwerp voor de radiofonie-uitrusting in het vak Diamant - Sportpaleis te herwerken: tegelijk zal het studiebureau onderzoeken om faciliteiten te voorzien voor politie en hulpdiensten.

3. ANDERE STUDIES

1. In opdracht van de Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer heeft de B.S.D. in april een rapport opgesteld over de bruikbaarheid van de premetrotunnels voor busverkeer.
2. Op 6 juli bezorgde de B.S.D. een studie aan het Ministerie over de voorge-

stelde sneltramlijn Mortsel - Linkeroever.

Het project voorziet:

- de verlenging van de tramlijn bij de eindpunten Mortsel en Linkeroever, met klantvriendelijke overstapmogelijkheden tussen bus en tram;
- P + R -systeem bij de eindpunten;
- beïnvloeding van verkeerslichten door de trams;
- volledig eigen baanvak voor beide lijnen 7 en 15.

De investering werd geraamd op 400 miljoen fr.

3. Op 11 september diende de B.S.D. een ontwerp in bij het Ministerie voor de aanleg van een busbaan op de Mechelsesteenweg tussen Belgiëlei en Prins Albertlei.
4. De B.S.D. stelde een ontwerp op voor de bouw van een tramtunnel met uitrit op de Leien, samen met voertuigtunnel en ondergrondse parking. De raming belooft ca. 1,5 miljard fr., maar een belangrijk deel kan met financieringstechnieken terug gewonnen worden. Het dossier werd ingediend op 29 november.

3. UITVOERING

1. OVEREENKOMSTEN WAARVAN DE WERKEN AANGEVANGEN ZIJN IN 1989

1. RUWBOUW

1. Koker Carnotstraat: waterdichtingswerken aan het buizendak (B.B. 114/1 PMA); op 8 augustus toegewezen aan n.v. Franki voor 51.186.178 fr. (BTW inbegrepen).
Aanvang: 18 september
Termijn: 6 maanden
2. Koker Opera - Astrid: waterdichtingswerken aan het buizendak (B.B. 115/2A PMA); op 8 augustus toegewezen aan T.V. Antwerpse Bouwwerken Verbeeck - Ways & Freytag - De Neef Engineering, voor 143.983.769 fr. (BTW inbegrepen).
Aanvang: 11 september
Termijn: 12 maanden
3. Koker Kerkstraat: waterdichtingswerken aan het buizendak (B.B. 117/3A PMA); op 8 augustus toegewezen aan n.v. Franki voor 42.202.479 fr. (BTW inbegrepen).
Aanvang: 18 september
Termijn: 6 maanden
4. Koker Van Wesenbekerstraat: waterdichtingswerken aan het buizendak (B.B. 118/2A PMA); op 8 augustus toegewezen aan n.v. Franki voor 58.979.428 fr. (BTW inbegrepen).
Aanvang: 18 september
Termijn: 8 maanden
5. Station Morckhoven: waterdichtingswerken aan het buizendak, en dichtbetoneren van uitsparingen in de beschoeide sleuven (B.B. 113/3 PMA); op 4 januari toegewezen aan de T.V. Mecoma voor 142.187.666 fr. (BTW inbegrepen).
Aanvang: 11 januari
Termijn: 300 werkdagen

2. UITRUSTINGEN

1. Roltrappen station Groenplaats: toegewezen op 1 december 1988 aan de T.V. F.N. - C.N.I.M., voor 21.660.990 fr. (BTW inbegrepen).
Aanvang: 3 januari
Termijn: 4 maanden
Omwille van de verbouwingen in het station, werd de uitvoering van het kontrakt tijdelijk onderbroken. Uiteraard zal de voltooiing samenvallen met het einde van de ombouw.
2. Roltrappen Station Fred. Van Eeden: toegewezen op 22 december 1988 aan de T.V. F.N. - C.N.I.M. voor een bedrag van 26.875.972 fr. (BTW inbegrepen).
Aanvang: 15 oktober
Termijn: 9 maanden
3. Afstandstoezicht en infotram (B.B. 406 PMA) fase 1: Groenplaats - Linkeroever: toegewezen op 9 november 1988 aan de T.V. Absy - Acec voor 60.677.031 fr. (BTW inbegrepen).
Aanvang: 3 januari
Termijn: 15 maanden
Op 15 december werden de werken tijdelijk onderbroken omdat ruimten in het station Fred. Van Eeden nog niet beschikbaar waren voor het opstellen van apparatuur.

3. AFWERKING

Station Fred. Van Eeden - B.B. 302 bis: decoratieve afwerking, elektromechanische installaties en zwakstroomuitrusting; op 13 september toegewezen aan de N.V. C.E.I., voor 131.073.232 fr. (BTW inbegrepen).
Aanvang: 16 oktober
Termijn: 10 maanden.

2. VOLTOOIDE WERKEN IN 1989

1. Waterdichting van de buizendaken in de stations Drink, Zegel en Foorplein (B.B. 113/1 PMA).
Toegewezen op 16 oktober 1984 aan de T.V. Mecoma voor 214.193.359 fr. (BTW inbegrepen).
Aanvang: 26 november 1984
Voltooid: 22 mei
2. Kokers Schijnpoort - Sport/Schijnpoort - Ten Eekhovellei; Mecoma (zie jaarverslag 1984 blz. 18).
Voltooid: 27 april
3. Vak Groenplaats - Fred. Van Eeden; op 22 november toegewezen aan de T.V. R.O.L.O. voor 1.122.365.565 fr. (BTW inbegrepen).
Aanvang: 4 maart 1985
Voltooid: 21 april
De herstelling van het straatniveau werd buiten termijn gesteld. De eerste fase van deze werken, nl. bouw van een bovengronds busstation is reeds voltooid.
4. Station Fred. Van Eeden, koker en open helling Blancefloerlaan: opgeleverd op 5 juni 1988. Op 15 september begon C.E.I. met de kontraktueel buiten termijn gestelde werken in het station (perrons, dichtleggen van de vertrek-schacht); werken voltooid op 15 december.

3. VOORTGEZETTE WERKEN NIET BEEINDIGD IN 1989

1. RUWBOUW

1. Station Groenplaats en aansluitingskoker naar Scheldetunnel: de ruwbouwwerken zijn voltooid; het omgebouwde station moet nog verder afgewerkt worden. Een probleem vormde de verwijdering van de asbest ter hoogte van het perron -1; men heeft een bijzondere methode kunnen ontwikkelen om dit werk met succes te voltooien.

De ruwbouw van de kokers tussen het station Groenplaats en de premetro-tunnels onder de Schelde is ver gevorderd; men kon reeds beginnen met het aanleggen van sporen.

Ingevolge laattijdige betalingen en de bijkomende werken voor de verwijdering van asbest, werd de uitvoeringstermijn met 18,5 maanden verlengd. De B.S.D. kon nochtans een overeenkomst met de aannemer treffen om het indienststellen van de Linkeroeververbinding niet te vertragen.

2. Station Sport met keerlus en open helling viadukt Merksem. De firma Van Hout begon met de opruimingswerken; zij zijn nog niet voltooid.

2. UITRUSTING

Voor details over toewijzing, aannemers, data, termijnen en bedragen voor deze werken wordt verwezen naar het jaarverslag 1988, blz. 24 en 25.

1. Station Groenplaats: de roltrappen zijn reeds verplaatst door de n.v. Thyssen Aufzüge maar de elektrische aansluitingen moeten nog verwezenlijkt worden.
2. Uitrusting in de kokers en stations vak Linkeroever: B.B. 220 PMA - T.V. Engema - Ferbeco - E.I.A.. Ingevolge de laattijdige betalingen werd de termijn met 74 dagen verlengd; anderzijds moest men de uitvoering vanaf 23 oktober onderbreken ingevolge ruwbouwwerken.
3. Veiligheidsinrichting in het vak Groenplaats - Linkeroever (fase 1) en in het vak Diamant Sport (fase 2) - B.B. 402 PMA - Acec (zie jaarverslag 1986 blz. 24).

De werken voor Linkeroever (fase 1) werden onderbroken op 1 november 1987: de afwerking zal vanaf 8 januari 1990 verder gaan. De werken voor het vak Diamant - Sport blijven onderbroken, in afwachting van een beslissing om dit vak te voltooien.

Het niet tijdig ter beschikking komen van technische lokalen heeft de uitvoering van meerdere contracten tijdelijk onderbroken:

4. uitrusting in het onderstation Fred. Van Eeden - B.B. 221 PMA - n.v. Engema - Ferbeco;
onderbroken vanaf 2 mei tot en met 3 september;
5. branddetectie in station Fred. Van Eeden - B.B. 222 PMA - n.v. E.N.I.;
onderbroken vanaf 31 mei;
6. uitrusting in het tractiestation Fred. Van Eeden - B.B. 223 PMA- n.v. C.E.I.;
onderbroken vanaf 7 september tot en met 10 december;
7. radiotelefonie - B.B. 403 PMA - S.A.I.T.;
onderbroken vanaf 29 november;
8. omroepuitrusting vak Linkeroever - Sport - B.B. 404 PMA - n.v. Televic;
onderbroken vanaf 26 oktober;

9. telefonie-uitrusting in het vak Linkeroever - Sport - B.B. 405 PMA - n.v. C.E.I.;
onderbroken vanaf 15 september;
10. proefinstallatie televisiestations Fred. Van Eeden - Groenplaats - B.B. 407 PMA - n.v. C.E.I.;
de werken bleven het ganse jaar onderbroken;
11. transportmiddelen in de kokers - B.B. 33 TRA - n.v. Locorem;
op 18 februari 1988 werd het kontrakt toegewezen aan de n.v. Locorem voor 10.851.515 fr. (BTW inbegrepen). Wegens financiële moeilijkheden werd de bouw van de spoortraktor onderbroken.

De firma werd op 13 februari failliet verklaard. Op 22 april meldde de B.S.V. af te zien van de overname van het chassis en de bouw van het voertuig niet te laten verder zetten.

Inmiddels werd de nieuwe firma C.F.D. Locorem opgericht.

Daar de M.I.V.A. voor het vervoer van sporen in de premetro tunnels niet over een specifiek aangepaste trekker beschikt, stelde zij bijzonder belang in de aankoop en afwerking van dit voertuig: daarom heeft ze het dossier overgenomen van de Bijzondere Studiedienst.

3. AFWERKING

De afwerking in station Groenplaats is voor ongeveer 60 % uitgevoerd.

3. BOUWTECHNISCHE HERSTELLINGEN

1. OVERZICHT

Voor herstellingen in het vak Groenplaats - Plantin werden 22 aannemingen voor werken uitgeschreven, waarvan 19 reeds besteld. In totaal zijn tijdens het boekjaar 29 aannemingen voltooid, met inbegrip van de 12 in 1988 bestelde werken. Twee aannemingen zijn nog niet beëindigd.

Anderzijds werden 7 bestekken voor omvangrijke herstellingen of aanpassingen opgesteld en ter goedkeuring verzonden aan het Ministerie; er is nog geen akkoord.

M.I.V.A. heeft een arbeider permanent ter beschikking van de B.S.D. gesteld voor kleine herstellingen en onderhoud.

2. FINANCIERING

In totaal beliepen de voltooide werken 9.677.258 fr. (BTW inbegrepen), waarvan 1.020.016 fr. ten laste van de M.I.V.A.-exploitatie.

Aan de B.S.V. werden voor 7.883.077 fr. kredieten aangevraagd, waarvan 4.135.831 fr. reeds vastgelegd.

4. PUBLIC RELATIONS

1. BEZOEKEN MET BEGELEIDING

Nog steeds trekken de werken een groot aantal bezoekers, waaronder groepen uit Japan, Groot-Brittannië, Griekenland, Nederland, Oostenrijk, Indonesië en Taiwan.

Op 13 april brachten B.R.T.-reporters een bezoek aan de premetro kunstwerken, voor een reportage over de metronetten in grote Belgische steden. Ze werd uitgezonden op 11 mei in de rubriek Panorama.

Op 23 november bezocht de Antwerpse pers de Scheldetunnels en het station Groenplaats; daarna volgde een informatie-avond.

2. KONTAKTEN

1. PERMANENTE TENTOONSTELLING IN STATION DIAMANT

De verzameling werd vergroot met een reeks nieuwe foto's.

2. "METRO 89"

De v.z.w. Fort 33, een groepering van jongeren, organiseerde gedurende de ganse maand juli in het station Koningin Astrid een kulturele happening onder het motto "Metro 89".

Tweehonderd kunstenaars uit binnen- en buitenland namen deel aan allerlei manifestaties: concerten, theater, poëzievoordracht, beeldhouwkunst en schilderkunst; daarnaast werden forumgesprekken met prominenten georganiseerd.

Het openstellen van het metrostation bleek een zeer goede keuze: er is veel ruimte beschikbaar en het station is centraal gelegen. De manifestaties waren gericht op een massa publiek en dat zorgde ervoor dat de drempelvrees voor ondergrondse structuren achterwege bleef. Tenslotte bood de manifestatie een kans voor jonge kunstenaars, als voorbereiding op 1993, Antwerpen kultuurstad. De organisatoren telden ongeveer 35.000 belangstellenden.

De happening werd op 16 juni tijdens een persconferentie in het premetro-auditorium in station Diamant aangekondigd. Nationale en internationale pers, alsook radio en televisie hebben ruime aandacht besteed aan het initiatief.

3. VOORDRACHTEN IN BINNEN- EN BUITENLAND

Een afgevaardigde van B.S.D. premetro heeft aan de volgende studiedagen of congressen meegewerkt en een voordracht gehouden:

1. Parijs: 7 - 10 februari

Organisatie E.N.C.P. - International Conference on Tunnelling and Micro Tunnelling in soft ground.

Voordrachten B.S.D.:

- Measurement of total pressure and water pressure on the tunnel lining of the premetrotunnel under the River Scheldt at Antwerp.
- Le tunnel préméto sous l'Escaut à Anvers.

2. Antwerpen: 16 maart

Organisatie: Koninklijke Ingenieursvereniging - Lustrumviering 25 jaar Civiele Techniek.

Voordracht B.S.D.:

- De inzet van bijzondere technieken voor de bouw van tunnel en stations te Antwerpen.

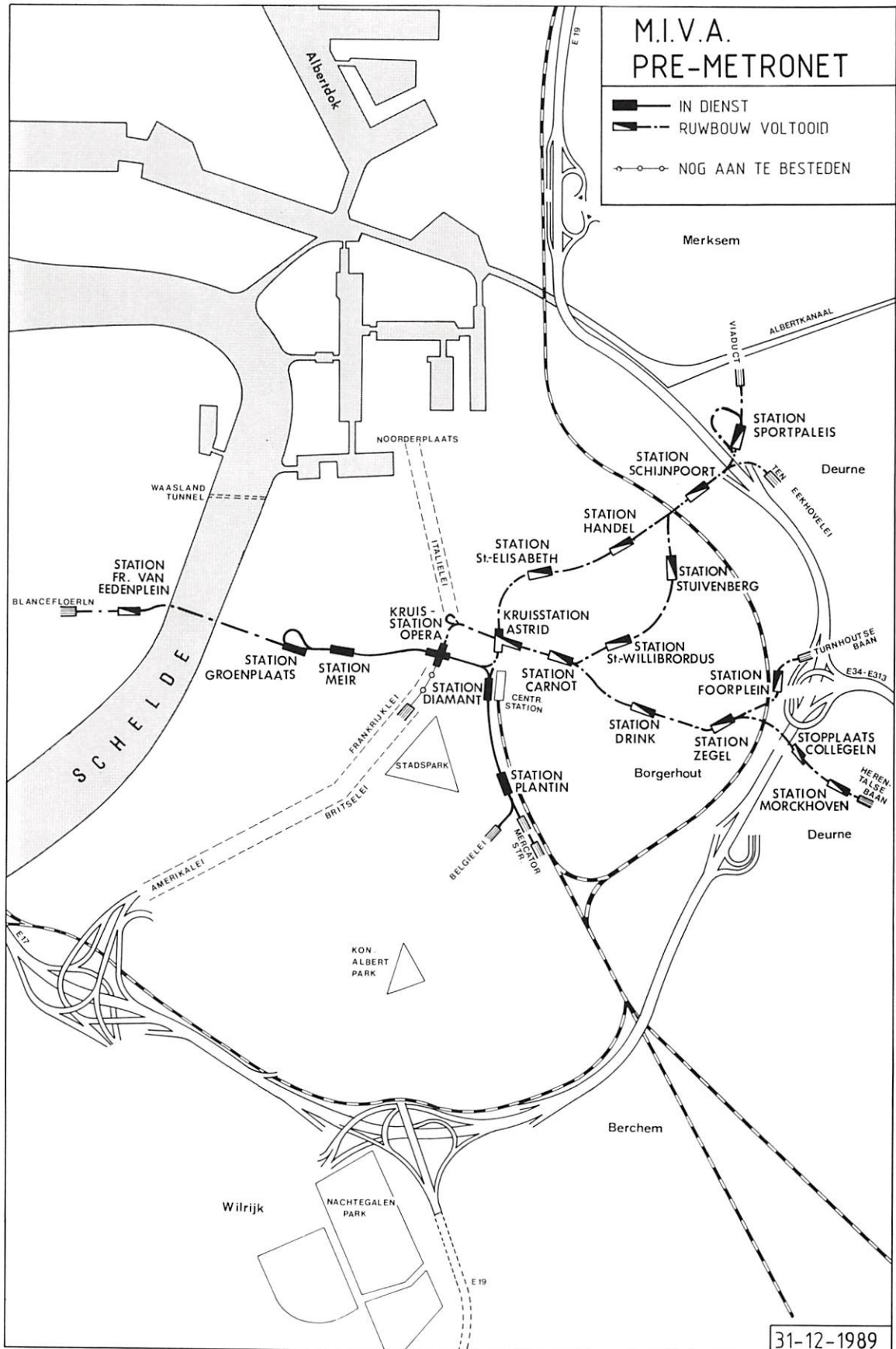
3. Gent: 24 april

Organisatie: Flanders Technology International.

Voordracht B.S.D.:

- Actuele ontwikkeling van de geluids- en trillingsisolatie in de premetro te Antwerpen.

4. Harrogate (Engeland): 5 - 7 juni
Organisatie: Shaft Engineering Conference
Voordracht B.S.D.:
 - Geotechnical processes for security shafts of the premetro tunnel under the River Scheldt at Antwerp.

1. TRAMS

1. MATERIEEL

Alle 166 enkelvoudige trams PCC bleven in dienst :
2000 - 2060 : niet koppelbaar
2061 - 2165 : alleen of gekoppeld (max. 2 rijtuigen)

2. ONDERHOUD

Voor de Centrale Werkplaats werd een kabelmarkeringssysteem Raychem TMS 90 aangekocht.

3. BUITENGEWOON ONDERHOUD

1. 8 trams kregen een hernieuwingsbeurt
2. 2 trams werden integraal beschilderd met reclame
PCC 2051: Milka Lila-Pause, in dienst vanaf 2 mei
2071: Emancipatie, in dienst vanaf 19 december

4 trams kregen een andere reclame :
PCC 2035: L & M tot en met 18 juni
Antwerpen, vroeg of laat, in dienst vanaf 16 oktober;
2063: Gourmet (poezetram) tot en met 4 april
Diamant, in dienst vanaf 8 juni;
2065: Mr. Proper, tot en met 15 mei
Academie, in dienst vanaf 6 juli;
2121: Krisprolls, tot en met 2 juli
SKM, in dienst vanaf 22 augustus.

Verder bleven volgende speciaal geschilderde trams in dienst :
2087: Zoo
2150: Anti-Vandalisme
2163: Flandria

Daarentegen werden 2 reclametrans terug rood/wit geschilderd :
2029: Hou je stad rein !, tot en met 16 augustus
terug in dienst vanaf 7 september;
2090: Kredietbank, tot en met 22 januari
terug in dienst vanaf 7 februari.

3. De proeven met PCC 2050 met wisselstroomaandrijving en volledig automatische sturing gaan door op tramlijn 4.

4. Diverse werkzaamheden

	UITGEVOERD VOOR 1989	UITGEVOERD IN 1989	TOTAAL
trams met vrije deur- keuze	80	9	89
aanpassing halte- aanvraag en noodbel	81	6	87
antislipvloer aanbrengen	85	3	88
aanpassing deurmecha- nisme	52	4	56
installatie van bestuur- derskabine	59	9	68
elektronische sturing- pilotmotor	1	2	3

4. OMBOUWPROGRAMMA VOOR 105 TRAMS

Het uitwerken van dit programma gaat verder : PCC 2165 is als tweede proto-
type gedeeltelijk voorbereid voor de ombouw. De onderhandelingen met B.N.
Spoorwegmaterieel & Metaalconstructies hebben niet tot een overeenkomst ge-
leid waardoor het programma vertraging heeft opgelopen.

5. SAMENSTELLING WAGENPARK OP 31 DECEMBER

REEKS	IN DIENST	BOUWJAAR	GEMIDDELD AANTAL AFGELEGDE KM
2000 - 2038	39	1960/61	1.486.487
2039 - 2060	22	1962	1.404.811
2061 - 2100	40	1966	1.109.470
2101 - 2125	25	1969/70	898.744
2126 - 2165	40	1974/75	588.503

2. AUTOBUSSEN

1. MATERIAAL

Er bleven 131 autobussen in dienst. Bus 656 (bouwjaar 1977) werd op 1 november definitief uit dienst genomen.

Het buspark is thans samengesteld uit :

51 bussen Van Hool - Fiat,
80 bussen Jonckheere - Mercedes

2. AUTOMATISERING AUTOBUSGARAGE

1. AUTOBUSDETECTIESYSTEEM

Op 1 juni werd aan de firma ABAY - TS N.V. de opdracht gegeven voor de studie, levering en plaatsing van een detectiesysteem voor autobussen. Dit omvat :

85 mobiele eenheden zonder antenne,
85 antennes voor mobiele eenheid,
1 vaste installatie,
1 testapparatuur,
1 stel printkaarten voor vaste installatie.

De uitvoeringstermijn werd geschat op 43 weken.

Aansluitend werd op 22 december bij ABAY - TS N.V. een bestelling geplaatst voor studie, levering en installatie van de nodige apparatuur, om de inrichting voor elektronische reizigersbegeleiding in het N.M.V.B.-busstation Fr. Rooseveltplein aan te vullen met de gegevens over de M.I.V.A.-lijnen.

2. AANWEZIGHEIDSTIJDENREGISTRATIE EN JOBVERWERKING

Op 11 december werd aan de firma Egemin N.V. de opdracht gegeven voor studie, levering van hardware en software, plaatsing en inbedrijfstellen van een installatie voor het verzamelen en verwerken van gegevens omtrent de bewegingen van de rytuigen alsook van de werkzaamheden van het personeel. De aanvangsdatum werd gesteld op 5 februari 1990.

Het betreft de fasen 3 en 4 van het automatiseringsprogramma van de garage. Voor fase 3 voorziet men een termijn van 45 weken; fase 4 vergt 50 weken, te beginnen 3 maanden na de gedeeltelijke voorlopige keuring van fase 3.

3. SAMENSTELLING WAGENPARK OP 31 DECEMBER

REEKS	IN DIENST	BOUWJAAR	GEMIDDELD AANTAL AFGELEGDE KM
611 - 625	15	1975	637.938
626 - 645	20	1976	630.586
646 - 662 *	16	1977	611.176
1001 - 1050	50	1986	201.135
1051 - 1080	30	1986	180.369

* behalve bus 656 - 575.025 km.

Uitbating

Het aantal reizigers bedraagt 48.981.954, een daling in vergelijking met 1988 van 1.165.029, hetzij - 2,32 %.

Naast de klassieke oorzaken moet men hier 2 bijzondere omstandigheden aanhalen.

Vooreerst is er reizigersverlies geweest als gevolg van de tariefverhoging op 1 januari. Tijdens het eerste kwartaal daalde het aantal reizigers met 2,59 %. Dan volgden 2 kwartalen met geringer verlies.

In het vierde kwartaal moest de maatschappij de invloed ondergaan van 16 dagen staking, in de periode tussen 13 oktober en 29 december, van rijdend personeel en/of technisch personeel.

Dat resulteerde in een reizigersverlies van 4,37 % in het vierde kwartaal.

Het reizend publiek heeft aanvankelijk niet erg gereageerd op deze gebeurtenissen. Met de toename van het aantal dagen onderbreking groeide de onzekerheid over de diensten proportioneel veel sterker, en zo moest de maatschappij de maand december afsluiten met 10,05 % reizigersverlies en 27,58 % minder ontvangst dan in december 1988. Globaal ligt de netto-ontvangst 3,31 % lager.

Ook de toename van het algemeen verkeer en van het aantal personenauto's in Antwerpen zijn gedeeltelijk verantwoordelijk voor het reizigersverlies.

Al deze verklaringen nemen niet weg dat het weinig bemoedigende resultaten zijn, vooral nu er door beperking van kredieten geen expansief beleid kan gevoerd worden, de reserves uitgeput raken en er in het volgend boekjaar nog een weerslag zal zijn van de werkonderbrekingen.

De aanwinst bij de algemene abonnementen compenseert de daling bij de schoolabonnementen. Het grote verlies ligt bij de rittenkaarten; met andere woorden bij de reizigerscategorie, die vaak gebruik maakt van trams en bussen en die financieel meer opbrengt dan het gemiddelde van alle categorieën reizigers.

1. GEGEVENS**1. EVOLUTIE VAN HET AANTAL REIZIGERS**

	1988	1989	% ± IN 1989 T.O.V. 1988	% VAN HET TOTAAL IN 1989
reizigers met kaartje (1)	6.011.031	6.221.468	+ 3,50	12,70
reizigers met rittenkaart (2)	22.782.059	21.380.318	- 6,15	43,65
subtotaal 1	28.793.090	27.601.786	- 4,14	56,35
reizigers met A.A. (3)	10.465.965	10.592.398	+ 1,21	21,63
reizigers met schoolabonnement (4)	10.887.928	10.787.770	- 0,92	22,02
subtotaal 2	21.353.893	21.380.168	+ 0,12	43,65
TOTAAL	50.146.983	48.981.954 *	- 2,32	
<i>extra diensten</i>	<i>76.808</i>	<i>70.336</i>	<i>- 8,43</i>	
TOTAAL	50.223.791	49.052.290	- 2,33	

* waarvan tramlijnen 30.741.518 of 62,76 %
buslijnen 18.240.436 of 37,24 %

Deze 4 rubrieken omvatten volgende reizigerscategorieën :

- (1) uitsluitend de enkel biljetten verkocht op trams en bussen;
- (2) de rittenkaarten, met inbegrip van de schoolrittenkaarten, de voorstadskaarten en rittenkaarten bij speciale gelegenheden;
- (3) reizigers met A.A. (gewoon, junior, senior), de gewone streek- en stadsabonnementen, de toeristenkaarten, de congreskaarten, de speciale postabonnementen en de evenementsticketten;
- (4) reizigers met schoolabonnement of met streek- en stadsschoolabonnement.

2. EVOLUTIE VAN HET AANTAL AFGELEGDE KM

	1988	1989	% ± IN 1989 T.O.V. 1988
tramlijnen	6.361.518,8	6.200.238,3	- 2,54
buslijnen	7.299.490,6	7.135.329,1	- 2,25
TOTAAL	13.661.009,4	13.335.567,4	- 2,38

3. WIJZIGINGEN IN DE EXPLOITATIE

Buslijn 31 : 13 december

Tussen kaaien 184 en 192 volgen de bussen in beide richtingen het nieuw aangelegde gedeelte van de Vosseschijnstraat; het oorspronkelijke gedeelte is opgenomen in de bedrijfsterreinen van Belgian New Fruit Wharf.

Buslijn 37 : 28 december

Wegens de uitbreiding van terminals wordt de Zwarte Weg tussen kaaien 367 en 373 afgesloten (Venkeler). Heen en terugweg lopen over de Kastelweg.

4. BELANGRIJKE TIJDELIJKE WIJZIGINGEN

Heel wat lijnen moesten omgelegd worden ingevolge wegeniswerken.

De belangrijkste werken zijn alleszins de herprofilering van de Grotesteenweg te Berchem tussen Kon. Albertlei en Binnensingel. Daardoor moesten de buslijnen 6, 18, 32 en 34 meerdere keren via diverse reizen worden omgeleid. Door de bouw van een nieuwe riolering was het zelfs noodzakelijk de lijnuitbating op enkel spoor te laten gebeuren tussen Grotesteenweg 13 en het begin van het eigen baanvak naast het Prins Albertpark. De lengte van het enkel spoor bedroeg ongeveer 200 m. Tijdens de nachten van 7 op 8 en van 8 op 9 november werden de overgangswissels gemonteerd. Vanaf 10 november tot en met 30 november reden tramlijnen 7 en 15 naar het stadscentrum over het spoor richting Mortsel. Het enkel spoor werd beveiligd met een bijzondere lichtsignalisatie met 3 fasen : horizontale balk = wachten ; verticale balk = doorrijden ; rond lichtpunt = niet meer aanzetten.

5. VAKANTIELIJN 29 ZOO - FLANDRIA

Vanaf zaterdag 1 juli tot en met zondag 3 september werd deze speciale vakantielijn terug ingericht. Hoewel de weersomstandigheden beslist beter waren dan in 1988, bleef de bezetting van deze lijn nog steeds matig ; de tijdrovende reisweg voor een groot gedeelte over kasseien en de problemen op de parking Steen zijn daaraan niet vreemd. Het aantal reizigers bedroeg 10.935, hetzij 4 % meer dan vorig jaar ; het komt neer op bijna 2 reizigers per afgelegde km.

6. LENGTEN VAN DE TRAMLINIEN OP 31 DECEMBER

LIJN	LENGTE H + T IN M	EXPL. LENGTE IN M	ASLENGTE IN M
2	18.620 *	9.310	9.310
3	13.524	6.762	6.762
4	14.344	7.172	5.011
7	15.016	7.508	7.508
8	15.032	7.516	5.806
10	11.398	5.699	3.794,5
11	12.508	6.254	2.284,5
12	27.346	13.673	9.421
15	15.398 *	7.699	86,5
24	16.522	8.261	3.173
TOTAAL	159.708	79.854	53.156,5

* Exploitatielengte premetro tramlijnen 2 en 15:
 vanaf begin open helling Belgiëlei tot halte station Groenplaats : 2.423 m
 vanaf halte station Groenplaats tot einde open helling Belgiëlei : 2.211 m
 totaal : 4.634 m

7. LENGTEN VAN DE BUSLIJNEN OP 31 DECEMBER

LIJN	LENGTE H + T IN M	EXPL. LENGTE IN M	ASLENGTE IN M
1	24.534	12.267	12.267
6	13.570	6.785	6.785
9	16.624	8.312	7.097
13	6.452	3.226	2.682
16	19.268	9.634	8.864
17	20.488	10.244	9.292
18	42.320	21.160	17.846
19	17.718	8.859	8.182
20	18.130	9.065	8.529
23 *	21.284	10.642	7.337
25	21.606	10.803	713
26	23.304	11.652	6.085
27	20.226	10.113	824
28	15.476	7.738	6.816
31	18.970	9.485	6.962
32 *	23.222	11.611	7.168
33	43.228	21.614	17.258
34	13.216	6.608	6.608
35 *	21.296	10.648	9.514
36	15.556	7.778	6.272
37 *	24.242	12.121	7.019
38 *	31.226	15.613	13.368
Totaal MIVA-lijnen	350.686	175.343	133.082
* Totaal verpachte lijnen	121.270	60.635	44.406
TOTAAL	471.956	235.978	177.488

Omlooptlengte van de alternatieve reismegen :

1 : verkorte ritten Zuid - Rijnkaai	9.572 m
16: verkorte ritten Centraal Station - Luchthaven	7.422 m
17: verkorte ritten Centraal Station - U.I.A. Campus	16.732 m
18: verkorte ritten Centraal Station - Berchem (Atheneum)	15.864 m
19: ritten via Industriewijk Deurne	18.916 m
verkorte ritten Wenigerstraat - Ruggeveldlaan	14.746 m
20: verkorte ritten Ruggeveldlaan - Wenigerstraat	14.682 m
25: verkorte ritten Groenplaats - U.I.A. - Campus	17.850 m
27: verkorte ritten Centraal Station - Prins Boudewijnlaan/ Floralienlaan	18.180 m
32: verkorte ritten Centraal Station - Edegem Gemeentehuis	19.872 m
36: verlengde ritten via Strand	15.895 m

8. VARIA

	TRAMLIJNEN	BUSLIJNEN	NET
aantal stopplaatsen (= haltezones)	291 (1)	769	1.060
aantal halten	432	1.042 (2)	1.474
gemiddelde afstand tussen 2 halten	369,69 m	452,93 m	428,54 m
gemiddelde reis- snelheid km/u	13,81	16,70 (3)	15,06 (3)

(1) waarvan 17 samen met buslijnen;

(2) de 2 halten in de Industriewijk Deurne van lijn 19 en de halte Strand van lijn 36 niet inbegrepen;

(3) verpachte lijnen niet inbegrepen.

2. TARIEVEN**1. VERHOOGING DER TARIEVEN**

Bij Ministerieel Besluit van 23 december 1988 (B.S. 29 december 1988) werden de tarieven verhoogd, behalve voor het enkel biljet en voor de nationale toeristenkaart. Hetzelfde besluit bepaalt de toeslagen te betalen door reizigers die niet in het bezit zijn van een geldig vervoerbewijs.

2. NIEUWE MOGELIJKHEDEN

Vanaf 1 juni is een driemaandelijks algemeen abonnement beschikbaar. Tevens kunnen alle algemene abonnementen op elke willekeurige dag van het jaar ingaan. Tenslotte blijft een maandabonnement 31 dagen geldig, en een driemaandelijks abonnement 93 dagen. De reiziger kan een abonnement maximaal 10 dagen vóór de aanvangsdatum aankopen.

Vanaf 20 november genieten 4 kinderen jonger dan 6 jaar per betalende reiziger gratis vervoer, op voorwaarde dat deze kinderen het ganse traject vergezeld zijn van deze reiziger, en dat niet voor elk kind afzonderlijk een zitplaats geëist wordt. Geen enkele band van verwantschap tussen de reiziger en de kinderen is vereist. Wanneer de reiziger vergezeld is van meer dan 4 kinderen, dan moet vanaf het 5e kind per 2 kinderen een plaatsbewijs aangeschaft worden.

In het kader van een nationale campagne voor de verkeersveiligheid kon het reizend publiek een verplaatsing op het MIVA-net betalen met openbaar vervoercheques (waarde 20 fr.), alle weekends tussen 1 december 1989 en 14 januari 1990, op vrijdagen, zater- en zondagen, alsook op de maandagen 25 december 1989 en 1 januari 1990, telkens tussen 18 u en 6 u (opstaptijd). Het initiatief kende heel weinig succes.

3. PROMOTIE TIJDENS DE DALUREN

Het vervoer van leerlingen in groep door gebruik van de speciale 8-rittenkaarten met de vermelding "SCHOOL" kent nog steeds een groot succes.

Volgende tabel geeft de evolutie van het aantal reizigers :

1985:	3.734
1986:	8.172
1987:	20.300
1988:	155.560
1989:	158.488

4. TARIEVEN

Sedert 1 januari zijn volgende prijzen van kracht :

1. Algemeen abonnement		
per jaar		8.750 fr
per 3 maanden		2.625 fr
per maand		875 fr
2. Junior/Senior abonnement		
per jaar		7.450 fr
per 3 maanden		2.235 fr
per maand		745 fr
3. Schoolabonnementen		
netabonnement	1ste kwartaal	2.190 fr
	2de kwartaal	1.980 fr
	3de kwartaal	1.770 fr
	jaar (12 maanden)	5.200 fr
lijnabonnement	1ste kwartaal	1.770 fr
	2de kwartaal	1.585 fr
	3de kwartaal	1.460 fr
	jaar (10 maanden)	4.350 fr
4. Uurtarief		
stadsnet	enkel biljet	30 fr
	8-rittenkaart	154 fr
voorstadszone	7-rittenkaart	180 fr
5. Gemengde abonnementen N.M.V.B. - M.I.V.A.		
Gewoon abonnement		
1 maand	N.M.V.B.-tarief +	200 fr
3 maanden	N.M.V.B.-tarief +	560 fr
jaar	N.M.V.B.-tarief +	2.190 fr
Schoolabonnement		
trimester	N.M.V.B.-tarief +	390 fr
schooljaar	N.M.V.B.-tarief +	1.120 fr
jaar	N.M.V.B.-tarief +	1.340 fr
6. Nationale toeristenkaart		
(24 uren geldig in 25 steden)		140 fr

5. VOORVERKOOP VAN RITTENKAARTEN

	1985	1986	1987	1988	1989
aantal verkooppunten	381	403	420	425	411 *
% kaartenverkoop door derden	82,76	85,08	91	91,13	88,97
% kaartenverkoop door M.I.V.A.	17,24	14,92	9	8,87	11,03

* bij 77 verkooppunten kan men ook N.M.V.B.-plaatsbewijzen kopen.

6. AANTAL VERSTREKTE ABONNEMENTEN

	1985	1986	1987	1988	1989
SCHOOL					
jaarlijks	9.745	9.142	8.708	8.561	8.372
kwartaal	5.191	5.061	4.569	4.225	4.795
A.A.					
maandelijks	48.779	42.422	39.369	38.572	38.078
driemaandelijks	—	—	—	—	369
jaar	2.843	2.456	2.238	2.014	1.968
JUNIOR/SENIOR					
maandelijks	25.643	21.462	19.535	18.005	16.826
driemaandelijks	—	—	—	—	214
jaar	2.328	2.112	2.000	1.944	1.920
GEMENGDE ABONNEMENTEN					
gewoon maand		1.195	2.938	3.553	3.816
jaar		10	12	10	10
kwartaal		57	107	104	110
school jaar (12 m)		21	32	34	45
jaar (10 m)		452	560	640	682
kwartaal		341	1.261	1.702	1.840

Ongevallen Dienstonderbrekingen

1. AANRIJDINGEN MET DERDEN

Het aantal aanrijdingen is in vergelijking met vorig jaar gestegen met 3,1 % maar het aantal per miljoen afgelegde km, nl. 98 is nog steeds hetzelfde als 5 jaar geleden.

Stelt men deze cijfers tegenover de toename met 12 % van het aantal ingeschreven voertuigen in dezelfde periode, en met een toename van 5,1 % van het verkeer in het Vlaamse Gewest tijdens het afgelopen jaar, dan zijn de resultaten zeker bevredigend te noemen.

Meermaals werd in het jaarverslag gewezen op de inspanningen die de maatschappij intern levert om ongevallen te voorkomen. Daaraan zijn zonder twijfel de relatief gunstige gegevens toe te schrijven.

Van de andere kant dringt zich stilaan de vraag op of niet het omgekeerde effect bereikt werd. Bij een voorzichtige rijwijze van tram- en busbestuurder is de remafstand meestal voldoende om behoorlijk te kunnen afremmen zonder risico op valpartijen in het rijtuig. Nu kan men zonder moeite dikwijls zien dat juist die ruimte benomen wordt door een inhalende personenauto; de bestuurder ervan weet toch : de tram/de bus zal wel remmen of stoppen.

Terzake vindt men in het Rapport van de Verkeerspolitie 1988 volgende veelzeggende zinsneden : "Het verkeersgedrag is ronduit egoïstisch, asociaal en zeer agressief ! Ook de zwakke weggebruikers gedragen zich opvallend ongedisciplineerd en nemen teveel risico's Het aantal zware inbreuken die dagelijks worden begaan is ontstellend hoog." (blz. 7).

Het toont nogmaals aan dat drastische maatregelen door de Overheid nodig zijn om een gedragswijziging te bereiken. Hoe goed sommige sensibiliseringsacties bedoeld zijn, toch moet men al te dikwijls vaststellen dat het gunstig effect snel verdwijnt. Repressieve acties zijn dan ook meer dan ooit onmisbaar. In dat verband is het te betreuren dat het gerechtelijk mandaat van de controleurs, nog eerder beperkend wordt beoordeeld door de rechterlijke macht, dan dat de bevoegdheid zou uitgebreid worden.

De maatschappij stelt zich op het standpunt, dat de wegcode weinig of geen verbetering vereist, maar dat vooral de toepassing op een veel grotere schaal moet gecontroleerd worden. Er zijn al aanduidingen dat de bevoegde instanties ook in die richting denken.

1. AANTALLEN

	1979	1985	1986	1987	1988	1989	% t.o.v. 1988
met trams	1.564	850	797	712	834	838	+ 0,48
met bussen	509	364	341	334	296	329	+ 11,15
met dienstwagens	54	48	35	29	33	32	- 3,03
TOTAAL	2.127	1.262	1.173	1.075	1.163	1.199	+ 3,10

Per miljoen afgelegde km (afgerond tot op de hogere of lagere eenheid).

	1979	1985	1986	1987	1988	1989
trams	206	131	126	117	131	135
bussen	89	62	59	58	51	57
TOTAAL	155	98	94	88	92	98

2. VOORNAAMSTE OORZAKEN

	1979	1985	1986	1987	1988	1989
1. dwarsend verkeer	283	176	152	122	101	91
2. afbuigend verkeer	468	155	101	124	148	171
3. afwijken in de richting van de sporen	151	167	171	94	132	120
4. te dicht bij de sporen parkeren	268	71	53	56	68	67
5. plots stoppen in de spoorzone	181	77	49	72	49	71

Af buigend verkeer en afwijken in de richting van de sporen vormen nog steeds de hoofdoorzaken: het bewijst dat de automobilisten veel te weinig aandacht schenken aan spoorvervoer.

Net zoals vroeger gebeurden de meeste aanrijdingen op de lijnen 12, 24 en 8: ook de straten met het hoogste risico op aanrijdingen blijven dezelfde.

Opvallend is de toename van het aantal aanrijdingen op het kruispunt Zwaantjes sedert het hele kruispunt werd geherprofileerd en beveiligd met verkeerslichten.

2. PERSOONLIJKE ONGEVALLEN

Helaas moest de maatschappij één dodelijk ongeval noteren.

Het aantal persoonlijke ongevallen ingevolge evenwichtsverlies bij het remmen of bij een aanrijding is opvallend gedaald bij de tramlijnen. Met het steeds drukker worden verkeer is de evolutie zeker gunstig te noemen.

Volgende tabel geeft een overzicht :

	1979	1985	1986	1987	1988	1989
trams	207	159	168	101	130	102
bussen	166	159	148	160	143	157
TOTAAL	373	318	316	261	273	259

3. DIENSTONDERBREKINGEN

"Sommigen parkeren hun auto niet meer, maar laten hem gewoon ergens achter".

Dit citaat uit hogergenoemd Politierapport (blz. 10) geeft kort en duidelijk de verklaring voor de grote toename van het aantal dienstonderbrekingen te wijten aan slecht geparkeerde auto's: 17 % meer gevallen, met 27 % meer betrokken trams en met 39 % meer geleden oponthoud in vergelijking met 1988.

Deze getallen vormen eveneens een pleidooi voor een krachtdadige aanpak van het parkeerprobleem.

Tramlijn 11 is nog altijd de lijn met het hoogste risico (22,22 % van het totaal), dicht gevolgd door lijn 12.

Een magere troost is dat de schadevergoeding op 2 jaar met 80 % is toegenomen, maar het onrechtstreeks verlies door reizigersvlucht is daarmee niet goed gemaakt.

Een andere bron van ergernis voor het reizend publiek zijn allerlei manifestaties zoals braderijen, wielervoertuigen, joggings, rommelmarkten en wijkfeesten, waardoor de maatschappij verplicht is lijnen gedurende een of meerdere dagen om te leiden. Hier is een kentering zichtbaar: het aantal manifestaties is afgenomen van 80 naar 64, maar toch moest het publiek op 101 dagen rekening houden met één of meerdere omleidingen.

In een interne studie uit 1986 werd duidelijk bewezen dat de maatschappij daarvoor vele miljoenen aan inkomsten verliest. Tot nu toe kon daarvoor aan de organisatoren geen schadevergoeding aangerekend worden, vermits de lokale autoriteiten zelf de toestemming (al te licht) verleenden.

In deze tijden van budgettaire beperkingen en besparingen, zou het niet meer dan billijk zijn dat die organisatoren een vergoeding betalen, net zoals een automobilist die door zijn slecht geparkeerde auto oponthoud voor de lijndiensten veroorzaakt.

Volgende tabel geeft een overzicht; in die aantallen zijn de gevolgen van manifestaties **niet** inbegrepen.

	1985	1986	1987	1988	1989	% t.o.v. 1988
1. AANTAL GEVALLEN						
1. foutief geparkeerde auto's	1.075	1.157	1.153	1.403	1.643	+ 17,11
2. aanrijdingen tussen derden in spoorzone	70	91	92	113	101	- 10,62
3. allerlei	129	142	138	189	141	- 25,40
TOTAAL	1.274	1.390	1.383	1.705	1.885	+ 10,56
2. AANTAL BETROKKEN RIJTUIGEN						
1. foutief geparkeerde auto's	1.694	1.943	1.860	2.149	2.738	+ 27,41
2. aanrijdingen tussen derden in spoorzone	157	199	190	280	205	- 26,79
3. allerlei	301	320	253	360	305	- 15,28
TOTAAL	2.152	2.462	2.303	2.789	3.248	+ 16,46
3. GELEDEN OPONTHOUD IN MINUTEN						
1. foutief geparkeerde auto's	20.111	21.026	21.864	24.707	34.403	+ 39,24
2. aanrijdingen tussen derden in spoorzone	2.542	3.080	2.899	4.135	2.946	- 28,75
3. allerlei	5.972	3.905	4.633	5.203	3.884	- 25,35
TOTAAL	28.625	28.011	29.396	34.045	41.233	+ 21,11

4. FOUTIEF PARKEREN BIJ DE HALTEN

Op dit vlak heeft de maatschappij in het afgelopen boekjaar een grote nederlaag geleden. Om effectief overtreders te kunnen verbaliseren, is de bewijslast door de maatschappij op juridische gronden veel moeilijker, zonet onmogelijk geworden.

Daarmee staat de deur op misbruiken bij het parkeren aan halten onbeperkt open.

Hierbij kan M.I.V.A. niet anders dan vragen stellen :

1. welke zin heeft het miljarden te investeren in openbaar vervoer, wanneer de uitbater niet het minste kontrolerecht heeft bij een halte om een optimaal gebruik door hemzelf en vooral door de reiziger te waarborgen ?
2. hoe kan men tram-/busbestuurders motiveren zich in te zetten voor het reizend publiek in het raam van de belangrijke taak van openbaar vervoer om milieuredenen of om de leefbaarheid van de stadskern, wanneer de bestuurder dagelijks moet zien dat automobilisten hem en de reiziger straffeloos het leven zuur maken ?
3. hoe wil men een campagne waarmaken voor integratie van de mindervalide en bejaarde reizigers in tram- en busverkeer, wanneer de rijktuigen hun halten niet eens op een behoorlijke manier kunnen bereiken ? a fortiori wat is in die omstandigheden het nut van lagevloerrijtuigen of van andere belangrijke investeringen om de toegankelijkheid te vergemakkelijken ?
4. hoe kan het publiek in het streven naar coördinatie tussen stads- en streekvervoer en naar betere diensten geloven, wanneer het geconfronteerd wordt met dergelijke volstrekt onlogische toestand waarvan het zelf de dupe is ?

5. kunnen gerechtelijke instanties daadwerkelijke hulp van de maatschappij(en) bij controle op de toepassing van verkeersregels zo maar op een juridische grondslag wegwuiven, op een ogenblik dat er een personeelstekort is bij de Politie, die zelf door alsmaar meer taken zwaarder dan voorheen wordt belast?

Deze overwegingen hebben de maatschappij ertoe aangezet een voorstel te sturen aan de Gemeenschapsminister voor uitbreiding van de bevoegdheid van de controleurs, evenwel beperkt tot nauwkeurig gespecificeerde artikels van de wegcode, die verband houden met tram- en busverkeer.

Er is al een klein lichtpunt : de Politie is zich sterk bewust van deze problematiek, zodat de maatschappij mag hopen dat maatregelen zullen volgen.

Uitslagen van de exploitatierekening

De exploitatierekening werd opgemaakt overeenkomstig de voorschriften van art. 40 der statuten van 1 maart 1988 (K.B. 8.3.88, B.S. 1.4.88), aangevuld met de indeling volgens het uitbatingsmaterieel.

A. DE ONTVANGSTEN

- a) de verkeersontvangsten
- b) de reclameontvangsten
- c) de opbrengsten van eventuele verhuringen
- d) de andere bedrijfsontvangsten
- e) de ontvangsten uit financiële beleggingen

TOTALEN A

B. DE UITGAVEN

- a) de personeelslasten
- b) de tractie-energie
- c) de verbruikte grondstoffen
- de lasten die voortspuiten uit de levering van diensten
- d) en andere diverse uitgaven
- e) de provisies
- f) de vergoedingen van de vervoerdiensten
 die voor rekening van de maatschappij
 door privé-uitbaters werden verricht
- g) de dotatie tot stijving van het verzekeringsfonds
 of het bedrag van de premies die aan de
 verzekeringsmaatschappijen werden gestort
- h) de afschrijvingen en waardeverminderingen
- i) de intrestlasten van leningen en andere financiële kosten

TOTALEN B

C. HET BRUTORESULTAAT

d.i. het verschil tussen de posten A en B

D. DE DOOR DE STAAT TOEGEKENDE KREDIETEN

voor de werking van de maatschappij

E. HET NETTORESULTAAT

d.i. het verschil tussen de posten C en D

Kostendekkingscoëfficiënt

TOTAAL	TRAM	AUTOBUS
682.913.488	439.307.982	243.605.506
9.342.300	6.863.040	2.479.260
770.300	770.300	---
21.925.328	13.778.067	8.147.261
5.713.628	2.656.266	3.057.362
720.665.044	463.375.655	257.289.389
1.323.042.848	844.564.177	478.478.671
110.597.060	77.306.792	33.290.268
89.761.925	65.535.600	24.226.325
62.470.481	43.262.207	19.208.274
- 49.760.246	- 27.985.162	- 21.775.084
128.046.196	---	128.046.196
21.701.699	12.823.422	8.878.277
148.741.261	98.758.090	49.983.171
67.363.820	47.016.447	20.347.373
1.901.965.044	1.161.281.573	740.683.471
- 1.181.300.000	- 697.905.918	- 483.394.082
1.181.300.000	697.905.918	483.394.082
0		
37,89 %	39,90 %	34,74 %

**2. UITGAVEN
BETREFFENDE
HET PERSONEEL**

De wedden en lonen bedragen		806.693.038
Hierin begrepen de eindejaarspremie:	63.441.585	
De verplichte sociale lasten bedragen of 56,97 % van de wedden en lonen.		459.600.251
Zij omvatten:		
- de bijdragen aan de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid	341.557.453	
- de provisie voor bijkomende vakantie der arbeiders	59.766.933	
- de provisie voor de vakantie der bedienden	12.827.737	
- de verzekeringspremie voor arbeidsongevallen	9.560.913	
- de 10 wettelijke feestdagen der arbeiders	21.250.826	
- het gewaarborgd weekloon der arbeiders	12.294.007	
- de sociale abonnementen (spoor)	105.774	
- de werkkledij der arbeiders	906.357	
- het familiaal verlof der arbeiders	1.330.251	
De bijkomende personeelskosten bedragen		168.740.738
of 20,92 % van de wedden en lonen.		
Zij omvatten :		
- compensatieuren der arbeiders	2.647.160	
- het anciënniteitsverlof der arbeiders	10.340.963	
- de vergoeding voor uniform- en werkkledij	3.318.073	
- de vergoeding voor loonverlies wegens ziekte, arbeidsongeval of legerdienst	3.077.491	
- de bijdrage aan het sociaal fonds	17.078.836	
- de bijdrage aan het syndicaal fonds	3.914.196	
- de aanvullende rustgelden	108.042.517	
- het brugpensioen	11.522.123	
- de groepsverzekering van het per- soneel en de Bijzondere Studiedienst Premetro	5.652.976	
- het budget van de sociale dienst, de premies en de viering van de gede- coreerden en op rust gesteld perso- neel en dergelijke	3.146.403	
TOTAAL		1.435.034.027
Hiervan werd ten laste van de exploita- tie rekening geboekt		1.323.042.848
of 92,20 % van het totaal.		

Jaarrekening per 31 december 1989

ACTIVA	1. BALANS PER 31	
VASTE ACTIVA	31.12.1989	31.12.1988
II. IMMATERIELE VASTE ACTIVA		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	17.000.000	
III. MATERIELE VASTE ACTIVA		
A. Terreinen en gebouwen	839.194.282	842.102.452
B. Installaties, machines en uitrusting	261.252.347	280.747.125
C. Meubilair en rollend materieel	545.282.985	561.440.489
D. Leasing en soortgelijke rechten	0	115.945
E. Overige materiële vaste activa	22.282	
F. Activa in aanbouw en vooruitbetalingen	145.560.873	30.496.966
	<u>1.791.312.769</u>	<u>1.714.902.977</u>
IV. FINANCIËLE VASTE ACTIVA		
C. Andere financiële vaste activa		
2. Vorderingen en borgtochten in contanten	238.650	183.650
	<u>238.650</u>	<u>183.650</u>
TOTAAL	<u>1.808.551.419</u>	<u>1.715.086.627</u>
VLOTTENDE ACTIVA		
VI. VOORRADEN EN BESTELLINGEN IN UITVOERING		
A. Voorraden		
1. Grond- en hulpstoffen	155.043.572	169.455.982
2. Goederen in bewerking	1.110.474	455.538
6. Vooruitbetalingen	0	316.500
	<u>156.154.046</u>	<u>170.228.020</u>
VII. VORDERINGEN OP TEN HOOGSTE EEN JAAR		
A. Handelsvorderingen	104.022.518	113.421.682
B. Overige vorderingen	180.701.403	182.439.968
	<u>284.723.921</u>	<u>295.861.650</u>
IX. LIQUIDE MIDDELEN	115.996.354	173.820.233
X. OVERLOPENDE REKENINGEN	1.200.504	2.487.143
TOTAAL	<u>558.074.825</u>	<u>642.397.046</u>
TOTAAL DER ACTIVA	2.366.626.244	2.357.483.673

Nagezien door het College van Commissarissen in zitting van 9 mei 1990

DECEMBER 1989

PASSIVA

EIGEN VERMOGEN		31.12.1989	31.12.1988
I. KAPITAAL			
A. Geplaatst kapitaal			
		396.000.000	396.000.000
VI. KAPITAALSUBSIDIES			
		240.082.734	239.616.527
	TOTAAL	636.082.734	635.616.527
VOORZIENINGEN VOOR RISICO'S EN KOSTEN			
VII. VOORZIENINGEN VOOR RISICO'S EN KOSTEN			
D. Overige risico's en kosten			
		96.315.278	146.075.524
	TOTAAL	96.315.278	146.075.524
SCHULDEN			
VIII. SCHULDEN OP MEER DAN EEN JAAR			
A. Financiële schulden			
4. Kredietinstellingen			
		912.164.000	901.091.000
		912.164.000	901.091.000
D. Overige schulden			
		5.500.000	5.500.000
		917.664.000	906.591.000
IX. SCHULDEN OP TEN HOOGSTE EEN JAAR			
A. Schulden op meer dan één jaar, die binnen het jaar vervallen			
		128.927.000	115.686.945
B. Financiële schulden			
1. Kredietinstellingen			
		53.576.890	51.022.088
C. Handelsschulden			
1. Leveranciers			
		105.944.023	68.530.267
D. Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen			
		18.894.146	32.936.991
E. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten			
1. Belastingen			
		54.059.901	38.856.884
2. Bezoldigingen en sociale lasten			
		280.175.408	281.833.061
		334.235.309	320.689.945
F. Overige schulden			
		3.146.393	1.901.921
		644.723.761	590.768.157
X. OVERLOPENDE REKENINGEN			
		71.840.471	78.432.465
	TOTAAL	1.634.228.232	1.575.791.622
TOTAAL DER PASSIVA		2.366.626.244	2.357.483.673

Afgesloten door de Raad van Bestuur in zitting van 30 maart 1990.

2. RESULTATENREKENING

KOSTEN	31.12.1989	31.12.1988
II. BEDRIJFSKOSTEN		
A. Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen		
Inkopen	172.340.234	180.054.461
Wijziging in de voorraad (toename-, afname+)	14.412.410	- 11.625.605
	<u>186.752.644</u>	<u>168.428.856</u>
B. Diensten en diverse goederen	483.675.501	355.637.172
C. Bezoldigingen, sociale lasten	1.435.034.027	1.387.112.051
D. Afschrijving op materiële vaste activa	136.470.978	164.449.887
E. Waardevermindering op voorraden, handelsvorderingen (toevoegingen+)	11.622.192	383.536
F. Voorziening voor risico's en kosten (toevoegingen+, bestedingen en terugnemingen-)	- 49.760.246	- 30.517.712
G. Andere bedrijfskosten	2.681.660	1.349.998
TOTAAL BEDRIJFSKOSTEN	2.206.476.756	2.046.843.788
V. FINANCIËLE KOSTEN		
A. Kosten van schulden (toel. XIII,B)	85.868.391	90.022.772
C. Andere financiële kosten (toel. XIII, D)	1.111.538	189.801
TOTAAL FINANCIËLE KOSTEN	86.979.929	90.212.573
VIII. UITZONDERLIJKE KOSTEN		
A. Uitzonderlijke afschrijvingen op materiële vaste activa	892.090	151.871.412
Uitzonderlijke afschrijvingen op Centrale Werkplaats Hoboken		137.087.456
TOTAAL UITZONDERLIJKE KOSTEN	892.090	288.958.868
X. BELASTINGEN		
A. Roerende voorheffing (toel. XIV, B)	1.672.699	2.179.565
RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR		
Resultaat	0	0
TOTAAL VAN DE KOSTEN	2.296.021.474	2.428.194.794

PER 31 DECEMBER 1989

OPBRENGSTEN	31.12.1989	31.12.1988
I. BEDRIJFSOPBRENGSTEN		
A. Omzet		
Verkeersontvangsten	682.913.488	681.818.188
B. Wijziging in de voorraad (toename+, afname-)	654.936	- 345.033
C. Geactiveerde interne produktie	176.842.924	35.211.550
D. Andere bedrijfsopbrengsten	216.851.394	208.944.776
TOTAAL BEDRIJFSOPBRENGSTEN	1.077.262.742	925.629.481
IV. FINANCIËLE OPBRENGSTEN		
B. Opbrengsten uit vlottende activa	6.691.049	8.728.026
C. Andere financiële opbrengsten (toel. XIII, A)	10.844.365	146.896.836
TOTAAL FINANCIËLE OPBRENGSTEN	17.535.414	155.624.862
VII. UITZONDERLIJKE OPBRENGSTEN		
A. Terugneming afschrijvingen op materiële vaste activa	243.999	117.150.383
E. Andere uitzonderlijke opbrengst	63.210	1.898.690
TOTAAL UITZONDERLIJKE OPBRENGSTEN	307.209	119.049.073
RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR		
Tegemoetkoming van de Staat		
in de bedrijfsresultaten	1.181.300.000	1.205.700.000
in de financiële en uitzonderlijke resultaten	19.616.109	22.191.378
TOTAAL VAN DE OPBRENGSTEN	1.200.916.109	1.227.891.378
	2.296.021.474	2.428.194.794

3. TOELICHTING

I. STAAT VAN DE IMMATERIELE VASTE ACTIVA

	KOSTEN VAN ONDERZOEK EN ONTWIKKELING
a. Aanschaffingswaarde	
Per einde van het vorige boekjaar	0
Mutaties tijdens het boekjaar:	
Aanschaffing met inbegrip van de geproduceerde Vaste Activa	17.000.000
Per einde van het boekjaar	<u>17.000.000</u>
c. Afschrijvingen en waardeverminderingen	
per einde van het vorige boekjaar	0
Mutaties tijdens het boekjaar geboekt	0
Per einde van het boekjaar	<u>0</u>
d. Netto-boekwaarde per einde van het boekjaar	17.000.000

III. STAAT VAN DE MATERIELE VASTE ACTIVA (post III)

	TERREINEN EN GEBOUWEN	INSTALLATIES MACHINES EN UITRUSTING
a. Aanschaffingswaarde		
Per einde van het vorige boekjaar	1.873.413.194	648.629.380
Mutaties tijdens het boekjaar:		
– aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	11.467.035	3.028.483
– overdrachten en buitengebruikstellingen		- 332.915
– overboekingen van een post naar een andere	32.909.053	15.613.394
Per einde van het boekjaar	<u>1.917.789.282</u>	<u>666.938.342</u>
c. Afschrijvingen & waardeverminderingen		
Per einde van het vorige boekjaar	1.031.310.742	367.882.255
Mutaties tijdens het boekjaar		
– geboekt	47.284.258	38.136.655
– teruggenomen		
– afgeboekt		- 332.915
Per einde van het boekjaar	<u>1.078.595.000</u>	<u>405.685.995</u>
d. Netto-boekwaarde per einde van het boekjaar	839.194.282	261.252.347

	MEUBILAIR EN ROLLEND MATERIEEL	LEASING EN SOORTGELIJKE RECHTEN
a. Aanschaffingswaarde		
Per einde van het vorige boekjaar	1.175.428.782	1.588.210
Mutaties tijdens het boekjaar:		
– aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	35.441.797	
– overdrachten en buitengebruikstellingen	- 2.735.786	- 1.588.210
– overboeking van een post naar een andere	- 27.984	
Per einde van het boekjaar	<u>1.208.106.809</u>	<u>0</u>
c. Afschrijvingen & waardeverminderingen		
Per einde van het vorige boekjaar	613.988.293	1.472.265
Mutaties tijdens het boekjaar:		
– geboekt	51.571.317	115.945
– teruggenomen		
– afgeboekt	- 2.735.786	- 1.588.210
Per einde van het boekjaar	<u>662.823.824</u>	<u>0</u>
d. Netto-boekwaarde per einde van het boekjaar	545.282.985	0

	<u>OVERIGE MATERIELE VASTE ACTIVA</u>	<u>ACTIVA IN AAN- BOUW EN VOOR- UITBETALINGEN</u>
a. Aanschaffingswaarde		
Per einde van het vorige boekjaar	713.947	30.496.966
Mutaties tijdens het boekjaar:		
– aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa		163.591.546
– overdrachten en buitengebruikstellingen		
– overboekingen van een post naar een andere	33.176	<u>- 48.527.639</u>
Per einde van het boekjaar	<u>747.123</u>	<u>145.560.873</u>
c. Afschrijvingen & waardeverminderingen		
Per einde van het vorige boekjaar	713.947	
– geboekt	10.894	
– afgeboekt		
Per einde van het boekjaar	<u>724.841</u>	<u>0</u>
d. Netto-boekwaarde per einde van het boekjaar	22.282	145.560.873
IV. STAAT VAN DE FINANCIËLE VASTE ACTIVA		
B. Andere vorderingen (IV.C2)		
Netto-boekwaarde per einde van het vorige boekjaar		183.650
Mutaties tijdens het boekjaar:		
Toevoegingen		75.700
Terugbetalingen		<u>- 20.700</u>
Netto-boekwaarde per einde van het boekjaar		238.650
VII. OVERLOPENDE REKENINGEN		
Voorafbetaalde verzekering «brand»		647.078
Voorafbetaalde bewijzen van benutting		121.110
Radio- en TV-taks		5.841
Onderhouds- en huurkontrakten		272.587
Creditintresten kredietinstellingen		<u>153.888</u>
		1.200.504
VIII. STAAT VAN HET KAPITAAL		
A. Maatschappelijk kapitaal		
1. Geplaatst kapitaal (I.A.)		
– Per einde van het vorige boekjaar		396.000.000
– Wijzigingen tijdens het boekjaar		<u>0</u>
– Per einde van het boekjaar		396.000.000
2. Samenstelling van het kapitaal		
Het kapitaal is volgestort en wordt vertegenwoordigd door 39.600 maatschappelijke aandelen, nominaal groot 10.000 Fr elk, die in het bezit zijn van de deelhebbende openbare besturen.		
IX. VOORZIENINGEN VOOR OVERIGE RISICO'S EN KOSTEN		
Overige risico's en kosten (VII.D.)		
– Voorzieningen voor het jaar 1990		96.315.278

X. STAAT VAN DE SCHULDEN

A. Uitsplitsing van de schulden met een oorspronkelijke looptijd van meer dan één jaar, naargelang hun resterende looptijd.		
Financiële schulden:		
– Resterende looptijd van hoogstens één jaar (IX.A)		
Kredietinstellingen	<u>128.927.000</u>	128.927.000
– Resterende looptijd van meer dan één jaar doch hoogstens vijf jaar:		
Kredietinstellingen (VIII.A4)	<u>453.638.000</u>	453.638.000
– Resterende looptijd van meer dan vijf jaar:		
Kredietinstellingen (VIII.A4)	458.526.000	
overige schulden (VIII.D)	<u>5.500.000</u>	
		<u>464.026.000</u>
TOTAAL		1.046.591.000
 B. Schulden gewaarborgd door de Belgische overheidsinstellingen;		
Financiële schulden:		
4. Kredietinstellingen		
– kredietinstellingen (VIII.A4)		912.164.000
– schulden op meer dan één jaar, die binnen het jaar vervallen (IX.A)		<u>128.927.000</u>
		1.041.091.000
 C. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en Sociale lasten.		
1. Belastingen		
– vervallen belastingsschulden		
– niet vervallen belastingsschulden		54.059.901
2. Bezoldigingen en sociale lasten		
– vervallen schulden ten aanzien van R.S.Z.		
– andere schulden met betrekking tot bezoldigingen en sociale lasten		<u>280.169.303</u>
		334.229.204

XI. OVERLOPENDE REKENINGEN

– toe te rekenen kosten		14.580.453
– te verrekenen abonnementen		45.126.645
– te verrekenen rittenkaarten		12.010.039
– te verrekenen reclameontvangsten		40.000
– te verrekenen vergoeding verlenging lijn 31		<u>83.334</u>
		71.840.471

XII. BEDRIJFSRESULTATEN

	1989	1988
C. Personeel:		
1. Gemiddeld bestand		
– arbeiders	888	907
– bedienden	214	222
– directiepersoneel	<u>17</u>	<u>17</u>
	1.119	1.146

	1989	1988
2. Kosten (II.C)		
– bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen	806.693.038	788.723.655
– patronale bijdragen voor sociale verzekeringen	459.600.251	450.741.241
– patronale bijdragen voor buitenwettelijke verzekeringen	5.652.976	5.529.935
– andere personeelskosten	55.045.245	47.397.169
– pensioenen	108.042.517	94.720.051
	<u>1.435.034.027</u>	<u>1.387.112.051</u>
D. Waardeverminderingen		
1. Op voorraden		
– geboekte		207.370
– teruggenomen		
2. Op handelsvorderingen (II.E)		
– geboekte	11.622.192	176.166
– teruggenomen		
	<u>11.622.192</u>	<u>383.536</u>
E. Voorzieningen voor risico's en kosten (II.F)		
– toevoegingen	29.462.119	15.191.502
– bestedingen en terugnemingen	- 79.222.365	- 45.709.214
	<u>- 49.760.246</u>	<u>- 30.517.712</u>
F. Andere bedrijfskosten (II.G):		
– belastingen en taksen op de bedrijfsuitoefening	2.681.660	1.349.998
XIII. FINANCIËLE RESULTATEN		
A. Andere financiële opbrengsten		
Door de overheid toegekende subsidies, aangerekend op het resultaat:		
– kapitaalsubsidies	10.784.033	146.746.529
– diverse financiële opbrengsten	60.332	150.307
	<u>10.844.365</u>	<u>146.896.836</u>
B. Geactiveerde intresten en financiële kosten (V.A)	85.868.391	90.022.772
D. Andere financiële kosten (V.C)		
– intresten op kredietopeningen	948.277	
– intresten op kredietinstellingen	293	9.996
– commissie op kredietopening	11.804	
– bank- en girokosten	139.326	146.556
– wisselresultaten	11.838	33.249
	<u>1.111.538</u>	<u>189.801</u>
XV. BELASTINGEN OP HET RESULTAAT		
A. Uitsplitsing van de post 670/3		
1. Belastingen op het resultaat van het boekjaar		
a. Verschuldigde of betaalde belastingen en voorheffingen	1.672.699	2.179.565
XVI. ANDERE TAKSEN EN BELASTINGEN TEN LASTE VAN DERDEN		
A. Belasting over de toegevoegde waarde in rekening gebracht:		
– aan de onderneming (aftrekbaar)	117.538.660	91.421.639
– door de onderneming	85.845.695	89.448.540
B. De ingehouden bedragen ten laste van derden		
– bedrijfsvoorheffing	197.299.036	202.776.860

XVII. NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

De goederen en waarden gehouden door derden in hun naam maar ten bate en op risico van de onderneming:

Consignatiehouders van vervoerbewijzen: 15.954.400

Verplichtingen wegens geplaatste bestellingen:

Borgstellingen: 161.640.425

Aanvullend pensioenstelsel:

1. Personeel van de maatschappij:

Volgens de bepalingen van het reglement der aanvullende rustgelden, werd een verdelingsstelsel van aanvullende rustgelden op het wettelijk pensioen aan de oprustgestelden en hun rechthebbenden ingesteld volgens het stelsel der mutualiteit.

De financiering gebeurt enerzijds door inhouding van 4,5 % op het gedeelte van het brutoloon van het personeel dat het maximum, vastgesteld door de wet op de sociale zekerheid voor de berekening der bijdragen overschrijdt, en anderzijds door stortingen van de maatschappij.

Het verschil tussen de te betalen aanvullende rustgelden en de opbrengsten, wordt jaarlijks opgenomen in de resultatenrekening, ingevolge toelating van het Ministerie van Verkeerswezen.

2. Ten voordele van het personeel van de Bijzondere Studiedienst voor de Pre-metro, werd een groepsverzekeringskontraakt afgesloten met de N.V. Assubel.

XIX. FINANCIËLE BETREKKINGEN MET BESTUURDERS EN ZAAKVOERDERS

D. Rechtstreekse bezoldigingen ten laste van de resultatenrekening:

Bestuurders en Commissarissen 620.874

XX. WAARDERINGSREGELS

De waarderingsregels werden opgesteld binnen het kader van de wettelijke bepalingen van het K.B. van 8 oktober 1976.

IMMATERIELE VASTE ACTIVA

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden gedefiniëerd als planmatig onderzoekswerk waaruit verwacht wordt dat ze leidt tot nieuwe kennis die zijn toepassing vindt in markttechnieken en nieuwe producten (lijnen).

Deze zullen pas afgeschreven worden na beëindiging van de uitvoeringstermijn van 24 maanden van de studieopdracht door TV Dimarso-Sema Group Belgium. De aanvangsdatum van de studieopdracht is 1/2/89.

MATERIELE VASTE ACTIVA

Van al de in de materiële vaste activa opgenomen goederen werd een gedetailleerde inventaris opgemaakt, behalve deze gefinancierd door derden.

Ze worden gewaardeerd tegen hun inbrengwaarde, aanschaffingsprijs of hun vervaardigingsprijs. Wanneer hun aanvangswaarden niet werden teruggevonden werden ze geschat.

De richtlijn van het Bestuur van het Vervoer dd. 7/12/88, die voorhoudt de materiële vaste activa af te schrijven naar rato van de verwachte gebruiksduur, wordt niet meer toegepast, behalve voor de bouw van een loods en centrale werkplaats te Hoboken.

Hiervoor werd een kapitaalsubsidie bekomen, die gelijkelijk wordt afgeschreven

met de installatie.

Wegens budgettaire redenen worden de andere materiële vaste activa opnieuw afgeschreven ten belope van het afgelost kapitaal van de leningen.

Hierdoor wordt de resultatenrekening minder belast voor een bedrag van 30.166.593 fr.

FINANCIELE VASTE ACTIVA

Worden gewaardeerd tegen aanschaffingsprijs.

Tot waardevermindering zal worden overgegaan ingeval van duurzame ontwaarding.

VOORRADEN

a. De grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde volgens de methode van de voortschrijdende gemiddelde maandprijzen.

b. De goederen in bewerking worden gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs.

VORDERINGEN

Worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Tot waardeaanpassing zal worden overgegaan volgens de feitelijke toestand.

VOORZIENINGEN VOOR RISICO'S EN KOSTEN

Alleen worden hier geboekt voorzieningen om naar hun aard duidelijk omschreven risico's voor verliezen of kosten te dekken die op balansdatum waarschijnlijk of zeker zijn, doch waarvan het bedrag niet vaststaat.

SCHULDEN

Gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Tot waardeaanpassing zal worden overgegaan volgens de feitelijke toestand.

Vreemde valuta worden omgerekend aan de koers op datum van balans.

Schulden van leasing worden gevormd door de som van de kapitaalsbestanddelen, die de geleasde investeringen reconstitueren.

Al de andere posten van het activa en passiva zijn vermeld aan hun boekwaarde.

XXI. VOORSTELLING VAN DE JAARREKENING

Bij brief van 15 december 1978, gericht aan de Belgische Vereniging voor Gemeenschappelijk Stads- en Streekvervoer, Gulden Vlieslaan 15 te 1060 Brussel, heeft het Ministerie van Economische Zaken de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Gent toestemming verleend om aan het gedeelte «Resultaat van het boekjaar» van de Resultatenrekening twee rubrieken toe te voegen namelijk:

- tegemoetkoming van de staat in de bedrijfsresultaten
- tegemoetkoming van de staat in de financiële en uitzonderlijke resultaten.

Op de rekening «tegemoetkoming van de staat in de bedrijfsresultaten» worden de staatstussenkomsten in het bedrijfsverlies geboekt, daar waar de tussenkomst van de staat in de intresten wordt geboekt op de rekening «tegemoetkoming van de staat in de financiële en uitzonderlijke resultaten».

Deze wijze van boeken heeft onze maatschappij overgenomen en komt ongewijzigd voor in de jaarrekening van 1989. Voor wat de andere posten uit de jaarre-

kening betreft, werd rekening gehouden met het K.B. van 12 september 1983 tot wijziging van het K.B. van 8 oktober 1976 met betrekking tot de jaarrekening van de onderneming.

XXII. BEKENDMAKING VAN DE UITTREKSELS DER AKTEN VAN OPRICHTING EN VAN WIJZIGING DER STATUTEN

De akte van oprichting van de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Antwerpen, verleden voor de Minister van Verkeerswezen op 10 oktober 1962, werd goedgekeurd bij K.B. van 21 december 1962 (Belgisch Staatsblad van 25 december 1962), waardoor de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Antwerpen, werkend onder de statuten gevoegd bij de wet van 22 februari 1961 (Belgisch Staatsblad van 28 februari 1961) gewijzigd bij K.B. 525 van 31 maart 1987 als publiekrechtelijke vereniging met rechtspersoonlijkheid, de exploitatie van het Antwerpse tram- en busnet kreeg toevertrouwd vanaf 1 januari 1963.

De artikels 43 en 46 van de statuten, gevoegd bij de oprichtingsakte van de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Antwerpen werden gewijzigd, ingevolge een beslissing genomen met eenparigheid van stemmen door de buitengewone algemene vergadering der aandeelhouders van «Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Antwerpen», gehouden op 28 september 1970 en goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 2 december 1970 (Belgisch Staatsblad van 15 december 1970).

Bij Koninklijk Besluit van 20 maart 1978 (Belgisch Staatsblad van 15 september 1978) werden de voorwaarden bepaald van de afkoop door de Staat vanaf 1 januari 1978 van de vroegere concessiehouders in het Maatschappelijk kapitaal van de maatschappijen voor stedelijk-gemeenschappelijk vervoer. De Belgische Staat heeft aldus in 1978, 11.500 maatschappelijke aandelen B afgekocht van de N.V. Electrafina volgens de voorwaarden van dit Koninklijk Besluit.

Ingevolge de beslissing genomen door de buitengewone algemene vergadering van de «Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Antwerpen», gehouden op 29 mei 1978 en het Koninklijk Besluit van 20 juli 1978 (Belgisch Staatsblad van 15 september 1978) werden de gewijzigde statuten goedgekeurd. De wet van 22 december 1977 betreffende Budgettaire Voorstellen 1977-1978 artikel 172 (Belgisch Staatsblad van 24 december 1977), machtigde de Koning om de voorwaarden te bepalen van de afkoop van de inbreng der vroegere concessiehouders in het maatschappelijk kapitaal en de wijzigingen hiervoor aan de statuten goed te keuren.

Bij Koninklijk Besluit van 31 december 1983 (Belgisch Staatsblad van 7 januari 1984) worden de artikelnummers 1,5,7,11,13 en 28 gewijzigd, en waarbij tevens de duur van de concessies en machtigingen, verleend aan de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Antwerpen bij toepassing van de wet van 22 februari 1961, wordt verlengd tot 31 december 1985.

Bij Koninklijk Besluit van 10 december 1985 (Belgisch Staatsblad van 8 januari 1986), dat in werking treedt op 1 januari 1986, wordt de duur van de concessies en machtigingen verleend aan de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Antwerpen, bij toepassing van de wet van 22 februari 1961 opnieuw verlengd met twee jaren.

Bij Koninklijk Besluit van 24 december 1987 (Belgisch Staatsblad van 6 januari 1988), dat in werking treedt op 1 januari 1988, wordt de duur van de concessies en machtigingen verleend aan de maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Antwerpen, bij toepassing van de wet van 22 februari 1961 opnieuw verlengd met één jaar.

Bij Koninklijk Besluit van 8 maart (Belgisch Staatsblad van 1 april 1988) dat in werking treedt op 1 maart 1988 worden de nieuwe statuten van de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Antwerpen, van kracht. Ingevolge art. 5 wordt de Maatschappij opgericht voor onbeperkte duur.

Bij Koninklijk Besluit van 5 oktober 1989 (Belgisch Staatsblad van 8 november 1989) worden de 27.500 maatschappelijke aandelen van de Staat overgedragen aan het Vlaamse Gewest.

**VERSLAG
VAN HET COLLEGE
VAN COMMISSARISSEN
AAN DE
ALGEMENE VERGADERING
VAN 28 MEI 1990**

Mijne Heren,

Overeenkomstig de statutaire bepalingen, hebben wij de eer U verslag uit te brengen over de door ons uitgevoerde controle op de verplichtingen van de Maatschappij en het nazien van de jaarrekeningen per 31 december 1989, door de Raad van bestuur thans aan U voorgelegd.

Wij hebben diverse controles verricht op de wijze waarop de Maatschappij in de loop van 1989 aan haar verplichtingen voldaan heeft en deze in haar boeken opneemt. Wij hebben hierbij geen onregelmatigheden aangetroffen. De inventaris werd bij steekproeven gecontroleerd.

Wat de semestriële rekeningen en inzonderheid de jaarrekening per 31 december 1989 betreft, kunnen wij stellen dat deze zijn opgesteld overeenkomstig de aan de Maatschappij opgelegde verplichtingen en de overeengekomen methode van registratie bij de Maatschappijen voor Intercommunaal Vervoer, behoudens hetgeen volgt:

- De waarderingsregels inzake de materiële vaste activa werden gewijzigd. De verwachte gebruiksduur van deze activa als maatstaf voor de afschrijvingen werd vervangen door de terugbetalingen van leningen tot financiering van deze activa.
Hierdoor wordt de resultatenrekening met 30.166.593 fr. minder belast.

Wij danken de Directie en de Dienst Boekhouding voor de openheid waarmee zij medewerkten bij de uitvoering van onze taak.

Antwerpen, 9 mei 1990.

Het College van Commissarissen,

L. VAN GEEL

C. PUTSEYS

G. FREDERIX

INHOUDSTAFEL

Blz.	
5	Samenstelling van de Raad van Bestuur, het Directiecomité en het College van Commissarissen op 31 december 1989
7	Hoofdstuk 1 – Raad van Bestuur - Directiecomité - Bestuurder-Directeur-Generaal - College van Commissarissen - Bedrijfsrevisor
9	Hoofdstuk 2 – Algemene beschouwingen
11	Hoofdstuk 3 – Personeel
17	Hoofdstuk 4 – Vaste goederen
21	Hoofdstuk 5 – Premetro
29	Hoofdstuk 6 – Rollend Materieel
32	Hoofdstuk 7 – Uitbating
39	Hoofdstuk 8 – Ongevallen - Dienstonderbrekingen
44	Hoofdstuk 9 – Uitslagen van de exploitatierekening
47	Hoofdstuk 10 – Jaarrekening per 31 december 1989
48	1. Balans
50	2. Resultatenrekening
52	3. Toelichting
61	Verslag van het College van Commissarissen aan de Algemene Vergadering van de aandeelhouders van 28 mei 1990.